

AI inom försäkringsbranschen

Möjligheter, risker och den nya AI-förordningens påverkan

AI in the insurance industry

Opportunities, risks and the impact of the new AI Act

Filip Carlsson

Handledare: Britta Behrendt Jonsson

Examinator: Anders Holm

Bedömare: Anders Holm

Sammanfattning

Användningen av artificiell intelligens (AI) inom försäkringsbranschen skapar både möjligheter och utmaningar. AI kan effektivisera processer, förbättra riskbedömningar och kundservice samt minska försäkringsbedrägerier. Trots fördelarna ligger den svenska försäkringsbranschen efter både andra branscher och internationella aktörer när det gäller användning av AI. För att stärka konkurrenskraften och möta den tekniska utvecklingen är det därför avgörande att svenska försäkringsbolag implementerar AI på ett effektivt sätt, men även säkerställer regel efterlevnad.

Förordning (2024/1689) om harmoniserade regler för artificiell intelligens (AI-förordningen) trädde i kraft den 1 augusti 2024 och syftar till att harmonisera AI-regleringen inom EU. En central fråga är dock hur AI-förordningen kan bidra till en tryggare och ökad användning av AI. Hur stor påverkan förordningen faktiskt får på försäkringsbranschen är även i nuläget osäkert. De flesta användningsområden för AI inom försäkringsbranschen klassas inte som högrisk, vilket innebär att dess direkta påverkan kan vara begränsad. Underwritingprocessen för sjuk- och livförsäkringar är däremot ett användningsområde för AI som klassas som högrisk enligt AI-förordningen. Försäkringsbolag står emellertid inför ytterligare utmaningar vid implementeringen av AI, främst i förhållande till förordning (2016/679) om skydd av fysiska personer vid behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (GDPR). I GDPR är frågor om transparens, automatiserade beslutsprocesser och risken för diskriminering av särskild betydelse för försäkringsbolagen.

I uppsatsen behandlas de rättsliga utmaningarna och möjligheterna för att effektivt öka användningen av AI inom försäkringsbranschen. Med en kombination av rättslig analys och branschperspektiv analyseras det i uppsatsen hur både AI-förordningens och GDPR påverkar försäkringsbranschens förmåga att implementera AI-system i verksamheten.

Begreppslista

AI	Artificiell intelligens
AI-byrån	Inrättades av Europeiska kommissionen som ett centrum för AI-expertis. Byrån består av över 140 anställda med kompetens inom både teknik, juridik och ekonomi.
AI-kommissionen	Tillsattes av den svenska regeringen för att stärka Sveriges konkurrenskraft inom AI. Kommissionen består av cirka 10 personer med erfarenhet från både näringsliv och politik.
Bot	Ett datorprogram som konstruerats för att automatiskt genomföra repetitiva uppgifter.
Deepfake	Bilder, ljud eller videor som har framkallats med hjälp av AI eller ML. Det genererade innehållet framstår som realistiskt, men är ofta flera klipp ihopklippta eller helt manipulerade.
DL	Djupinlärning
DPIA	Konsekvensbedömning i enlighet med GDPR
EU	Europeiska unionen
FRIA	Konsekvensbedömning i enlighet med FRIA
Generativ AI	AI-system som är utformat för att generera nytt innehåll, kan exempelvis vara ett DL-system.
GPAI	General purpose AI systems (AI-system för allmänna ändamål)
HovR	Hovrätten
HD	Högsta domstolen
Högrisksystem	Ett AI-system som enligt AI-förordningen anses vara ett AI-system med hög risk.
IMY	Integritetsskyddsmyndigheten
ML	Maskininlärning
PET	Privacy enhancing technologies
Registrerade	Den person vars personuppgifter används av en personuppgiftsansvarig.
RPA	Robotic process automation

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Begreppslista	3
1 Inledning	6
1.1 Problembakgrund.....	6
1.2 Problemformulering.....	8
1.3 Syfte.....	8
1.4 Metod och material.....	8
1.5 Avgränsningar.....	10
1.6 Disposition.....	10
1.7 Forskningsläget.....	11
2 Hur kan AI användas inom försäkringsbranschen?	12
2.1 AI.....	12
2.1.1 Vad är AI?.....	12
2.1.2 Hur fungerar AI?.....	12
2.2 Användningsområden för AI inom försäkringsbranschen.....	16
2.2.1 Kundservice.....	17
2.2.2 Skadereglering.....	18
2.2.3 Underwriting.....	19
2.3 InsurTech-bolag.....	20
3 AI-förordningen	23
3.1 AI-förordningens ikraftträdande.....	23
3.2 AI-förordningens uppbyggnad.....	23
3.3 General purpose AI systems.....	25
3.4 Högrisksystem.....	26
3.4.1 Vad är ett högrisksystem.....	26
3.4.2 Vilka krav ställs på högrisksystem.....	26
3.4.3 Hur skiljer sig kraven för leverantörer och tillhandahållare?.....	27
3.5 Begränsad och minimal risk.....	28
3.6 Tillsyn.....	29
3.7 Regulatoriska sandlådor.....	30
3.8 Analys.....	31
4 GDPR	33
4.1 Inledning.....	33
4.2 Personuppgift.....	33
4.3 Vem är ansvarig för personuppgifter.....	33
4.4 Rättslig grund.....	34
4.5 Rättsliga utmaningar enligt GDPR vid användning av AI.....	35
4.5.1 Rätt till radering.....	35
4.5.2 Djupinlärning och “black box”.....	36

4.5.3	Transparens och förklarbarhet.....	37
4.5.4	Risk för diskriminering.....	38
4.5.4.1	Bakgrund.....	38
4.5.4.2	Analys.....	39
4.5.5	Lagring av data.....	40
4.5.6	Automatiserat beslutsfattande.....	41
4.5.6.1	Bakgrund.....	41
4.5.6.2	Analys.....	41
4.6	Sammanfattande kommentar.....	42
5	Hur förhåller sig svensk lagstiftning till AI.....	43
5.1	Inledning.....	43
5.2	Vem bär ansvaret för ett AI-systems handlande.....	44
5.3	Klagomålshantering.....	46
5.4	Analys.....	46
6	Slutlig analys.....	48
6.1	Vilka rättsliga utmaningar kan komma att uppstå för försäkringsbolagen?.....	48
6.2	Påverkar AI-förordningen regleringen av GDPR?.....	49
6.2.1	Regulatoriska sandlådor.....	49
6.2.2	Konsekvensbedömningar.....	50
6.3	Olika typer av AI.....	51
7	Slutsats.....	52
8	Egen reflektion.....	54
	Källförteckning.....	55

1 Inledning

1.1 Problembakgrund

Försäkringsbranschen är en stor och viktig aktör i det svenska samhället. Under år 2024 uppgick de svenska försäkrings- och tjänstepensionsföretagens tillgångar till cirka 7500 miljarder kronor.¹ För att sätta det i kontext är Sveriges statsbudget för år 2024 cirka 1750 miljarder kronor.² Försäkringsbranschen har därmed en central roll i det svenska samhället genom att bidra med både trygghet och stabilitet. Försäkringsbranschen behöver likt andra branscher fortsätta utvecklas och effektivisera sitt arbete, ett sätt att göra det är genom att introducera artificiell intelligens (AI) i verksamheten. Flera studier visar att användning av AI kan leda till både snabbare och bättre resultat. Boston Consulting Group genomförde under år 2024 ett test där bolaget delade upp bolagets konsulter och lät dem genomföra samma uppgifter, den ena gruppen med AI och den andra gruppen utan AI. Den gruppen som använde AI genomförde arbetet cirka 10% snabbare och fick även märkbart bättre resultat.³

AI-förordningen trädde i kraft den första augusti 2024 men de flesta bestämmelserna i förordningen börjar gälla den andra augusti 2026. AI-förordningen är det första steget mot att reglera användningen av AI, men vilken påverkan AI-förordningen kommer att få på användandet av AI inom försäkringsbranschen är ännu oklart. Enligt AI-förordningen ska AI-system klassificeras efter risknivå, där system med hög risk måste följa vissa specifika regler. Om försäkringsbolagens skadereglering kommer att omfattas av högrisksystemen är oklart men med stor sannolikhet kommer AI-förordningen påverka försäkringsbolagens arbetssätt med AI.

AI har börjat användas i den svenska försäkringsbranschen och har även gett resultat. Ett exempel på det är Trygg-Hansa som i sin skadereglering för villa och hemförsäkringar

¹ Svensk Försäkring, *Försäkrings- och tjänstepensionsföretagens placeringstillgångar*, svenskforsakring.se, <https://www.svenskforsakring.se/statistik/marknadsstatistik/placeringstillgangar/> [Hämtad 2024-11-15].

² Prop 2023/24:1 s. 97.

³ Boston Consulting Group, *GenAI Doesn't Just Increase Productivity. It Expands Capabilities*, bcg.com, <https://www.bcg.com/publications/2024/gen-ai-increases-productivity-and-expands-capabilities> [Hämtad 2024-12-15].

använder maskininlärningsalgoritmer (ML),⁴ som är en underkategori av AI.⁵ Syftet med Trygg-Hansas ML-algoritmer är att upptäcka och varna bolagets skadehandläggare om eventuella försäkringsbedrägerier. Trygg-Hansa vill inte nämna exakta siffror på hur lönsam implementeringen av AI-systemet har varit men företrädare för bolaget nämner att de märkt betydande skillnad.⁶

Den svenska försäkringsbranschen behöver dock fortsätta sin AI-utveckling för att kunna följa med den internationella utvecklingen. Regeringen tillsatte i december 2023 AI-kommissionen för att utreda behovet av kompletterande lagstiftning till AI-förordningen.⁷ AI-kommissionen släppte i november 2024 sin färdplan för AI-användning. I färdplanen konstateras det att Sverige halkar efter i den internationella utvecklingen och användningen av AI.⁸ Även Finansinspektionen gjorde en undersökning under år 2024, i undersökningen var det endast cirka 17 % av de svenska finansbolagen som ansåg sig ligga före sina internationella konkurrenter i utvecklingen och användningen av AI, resterande ansåg att de låg på en liknande nivå eller efter i utvecklingen.⁹ I samma undersökning var det endast 27 % av försäkringsbolagen som angav att de använder AI i produktionen medan 41 % i dagsläget experimenterar med användandet och 32 % inte använder AI.¹⁰ AI-kommissionen anser att svenska bolag måste bli bättre på att använda AI och följa med den utvecklingen som pågår och att det måste gå fort.¹¹

⁴ Thuring, F., Trygg-Hansa, *Employing AI to Detect Insurance Fraud*, hyperight.com, <https://hyperight.com/employing-ai-to-detect-insurance-fraud-interview-with-fredrik-thuring-trygg-hansa-forsakring/> [Hämtad 2024-11-18].

⁵ Rouse, M., *Maskininlärning (ML)*, techopedia.com, <https://www.techopedia.com/se/ordlista/maskininlarning-ml> [Hämtad 2024-11-18].

⁶ Thuring, F., Trygg-Hansa, *Employing AI to Detect Insurance Fraud*, hyperight.com, <https://hyperight.com/employing-ai-to-detect-insurance-fraud-interview-with-fredrik-thuring-trygg-hansa-forsakring/> [Hämtad 2024-11-18].

⁷ AI-kommissionen, *AI-kommissionens färdplan för Sverige*, s. 3, regeringen.se <https://regeringen.se/contentassets/11431c781ff746b3b7a49312fa4de624/ai-kommissionens-fardplan-for-sverige.pdf> [Hämtad 2024-12-19].

⁸ AI-kommissionen, *AI-kommissionens färdplan för Sverige*, s. 9 f., regeringen.se <https://regeringen.se/contentassets/11431c781ff746b3b7a49312fa4de624/ai-kommissionens-fardplan-for-sverige.pdf> [Hämtad 2024-12-18].

⁹ Finansinspektionen, *AI-användning i den svenska finanssektorn*, s. 11, fi.se, <https://www.fi.se/contentassets/084ebc13d6364a28a87a37c9a557ec9c/rapport-ai-svenska-finanssektorn.pdf> [Hämtad 2024-12-18].

¹⁰ Finansinspektionen, *AI-användning i den svenska finanssektorn*, s. 9, fi.se, <https://www.fi.se/contentassets/084ebc13d6364a28a87a37c9a557ec9c/rapport-ai-svenska-finanssektorn.pdf> [Hämtad 2024-12-18].

¹¹ AI-kommissionen, *AI-kommissionens färdplan för Sverige*, s. 10, regeringen.se, <https://regeringen.se/contentassets/11431c781ff746b3b7a49312fa4de624/ai-kommissionens-fardplan-for-sverige.pdf> [Hämtad 2024-12-18].

1.2 Problemformulering

Undersökningen baseras på följande frågeställningar och uppsatsens huvudfråga är:

- Hur får AI användas för att förbättra och effektivisera arbetet inom försäkringsbranschen?

För att kunna utreda det huvudsakliga problemet ställs följande delfrågor:

- Vilka lagar och regler behöver försäkringsbolagen förhålla sig till när de implementerar AI-teknik?
- Vilken påverkan kommer AI-förordningen att få på användningen av AI inom försäkringsbranschen?

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka och analysera hur AI får användas inom försäkringsbranschen. I uppsatsen identifieras och analyseras vilka juridiska utmaningar som uppstår vid användandet av AI med särskilt fokus på AI-förordningen och GDPR. Vidare analyseras hur gällande rätt påverkar försäkringsbranschens förmåga att balansera innovation och effektivitet med konsumentskydd.

1.4 Metod och material

I uppsatsen används en av de rättsdogmatiska metoderna för att fastställa vad gällande rätt är. För att kunna fastställa vad gällande rätt är krävs en analys av befintliga rättskällor. Syftet med de rättsdogmatiska metoderna är att söka svar på ett eller flera rättsliga problem med utgångspunkt i lagstiftning, prejudikat och lagförarbeten.¹² För att uppnå det syftet i uppsatsen används en av de rättsdogmatiska metoderna. De rättsdogmatiska metoderna har dock i vissa avseenden behövt frångås i de delar där relevanta källor med rättskällevärde saknas, för att möjliggöra att uppsatsens syfte uppfylls.

Uppsatsen baseras främst på EU-rätten vilket medför att en EU-rättslig metod och specifikt en teleologisk metod har använts. Den teleologiska metoden är central vid tolkning av EU-rättskällor och vid användande av metoden ligger fokus på att analysera lagstiftningens

¹² Kleineman, J., Rättsdogmatisk metod, publicerad i Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk metodlära*, s. 21.

ändamål och syfte snarare än att strikt följa dess bokstavliga ordalydelse.¹³ Genom att använda den teleologiska metoden tolkas EU-rätten och i synnerhet AI-förordningen utifrån dess övergripande syfte.¹⁴ Det tillvägagångssättet underlättar förståelsen av förordningens innehåll och möjliggör en mer ändamålsenlig analys av dess potentiella påverkan på försäkringsbranschen.

En rättsdogmatisk metod utgår ifrån tolkning av de allmänt accepterade rättskällorna, främst fokus kommer därför att ligga på källor som lagstiftning, prejudikat och lagförarbeten.¹⁵ Sandgren delar in rättskällorna i tre kategorier. Den första kategorin utgörs av lagstiftning, som är den primära rättskällan. Den andra kategorin omfattar prejudikat och förarbeten, vilka är viktiga för att tolka och förstå lagarnas tillämpning och syfte. Den tredje kategorin inkluderar övriga källor, såsom doktrin och soft law, som kan ge vägledning och fördjupad analys av rättsliga frågor.¹⁶ I uppsatsen behandlas flertalet nya bestämmelser vilket gör att prejudikat inte behandlas i någon hög grad eftersom relevanta prejudikat för uppsatsen saknas. För att kunna besvara uppsatsens problemformulering har jag främst använt mig av EU-rättskällor, dock används även nationell lagstiftning i den mån det är relevant för att besvara problemformuleringen. Med tanke på att AI-utveckling utvecklas snabbt har några källor inte varit relevanta för uppsatsen på grund av att källorna inte uppdaterats i takt med den teknologiska utvecklingen. På grund av det har även flertalet källor som enligt en rättsdogmatisk metod inte tillmätts något större rättsvärde behövt användas i uppsatsen. Med tanke på snabba utvecklingen kommer det mycket ny vägledning inom uppsatsämnet, exempelvis har Eiopa en pågående utredning tillsammans med europeiska försäkringsbolag som syftar till att hjälpa försäkringsbolag att tolka och tillämpa regelverk för AI-användning inom försäkringsbranschen.¹⁷ Eiopas utredning är ett exempel på nya källor som inte kommer att kunna beaktas till någon högre grad i den här uppsatsen.

För att få en inblick i försäkringsbranschen och användandet av AI används information från olika försäkringsbolag genom både text och intervjuer. Information har inhämtats från kompetenta praktiker inom uppsatsämnet som har en stor inblick i hur frågorna som

¹³ Reichel, J., EU-rättslig metod, publicerad i Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk metodlära*, s. 122.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Kleineman, J., *Juridisk metodlära*, s. 21.

¹⁶ Sandgren, C., *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare*, s. 52 f.

¹⁷ Eiopa, *EIOPA is seeking feedback on its Opinion on Artificial Intelligence governance and risk management*, eiopa.europa.eu, https://www.eiopa.europa.eu/eiopa-seeking-feedback-its-opinion-artificial-intelligence-governance-and-risk-management-2025-02-12_en [Hämtad 2025-03-02].

behandlas i uppsatsen hanteras i praktiken. Intervjuerna har genomförts i olika kortare format som bland annat kortare muntliga intervjuer eller mejlkonversationer. På begäran av de intervjuade anonymiseras vissa källor för att förhindra att informationen kan kopplas till ett specifikt försäkringsbolag. Utöver intervjuer används även mer informella källor som kommentarer från advokater och IT-bolag för att tillföra ett större djup och ett mer praktiskt perspektiv till uppsatsen. De källorna hanteras med försiktighet och har minimal påverkan på den rättsliga analysen.

AI ett komplext område och i uppsatsen har den tekniska aspekten av AI till viss del förenklats. Det har gjorts för att underlätta för läsaren och lägga större vikt vid den rättsliga aspekten för att kunna uppfylla syftet i uppsatsen.

1.5 Avgränsningar

Utredningen i uppsatsen behandlar det svenska rättssystemet och försäkringsbolag med verksamhet i Sverige. Störst fokus i uppsatsen ligger på skadeförsäkringar, det innebär att livförsäkringar tas upp i den mån det är relevant men ingen djupare analys görs. Valet att avgränsa bort livförsäkringar är på grund av att livförsäkringsverksamheten ofta bedrivs i separata bolag från skadeförsäkringar, det eftersom det finns begränsningar när de två får kombineras i samma bolag i 4 kap. 7 § försäkringsrörelselag (2010:2043). För att motverka att uppsatsen blir för utsvävande har även försäkringsregulatoriska regleringar avgränsas, därför kommer försäkringsrörelselagen helt avgränsas från uppsatsen. I utredningen bortser jag även i stor omfattning från de tekniska utmaningar och möjligheter som finns vid användning av AI och istället ligger fokus på det rättsliga perspektivet. Det utreds inte heller huruvida AI-förordningens bestämmelser påverkar distributörer, importörer, operatörer och ombud för att istället fokusera på de mest relevanta aspekterna för försäkringsbolag.

1.6 Disposition

Uppsatsen inleds med det första kapitlet som består av en problemformulering och sedan en redogörelse för metodval och övrig information. I andra kapitlet i uppsatsen redogörs för vad AI är och hur det fungerar följt av exempel på vilka användningsområden AI har i försäkringsbranschen. I det tredje kapitlet redogörs och analyseras AI-förordningen och hur den kan komma att påverka försäkringsbranschen. Därefter redovisar det fjärde kapitlet för de mest väsentliga bestämmelserna i GDPR och analyserar hur dessa kan påverka användningen

av AI. I femte kapitlet analyseras hur övrig svensk lagstiftning förhåller sig till AI, med särskilt fokus på skadeståndsrättsliga aspekter. I kapitel 2-5 kommer det att ske en löpande analys för att göra det lättare för läsaren att följa den röda tråden. Det sjätte kapitlet består av en slutlig analys av problemformuleringen och det som har redogjorts för i avsnitt 2-5. Efter analysen kommer ett sjunde kapitel där en slutsats av problemformuleringen presenteras. Uppsatsen avslutas med ett åttonde kapitel där det görs en kortfattad egen reflektion om uppsatsen och hur AI framöver kan komma att påverka försäkringsbranschen.

1.7 Forskningsläget

Tidigare har det skrivits ett flertal uppsatser om AI samt AI-förordningen och dess påverkan.¹⁸ Den här uppsatsen skiljer sig från dessa i att den är skriven efter ikraftträdandet av AI-förordningen. Det har även skrivits flera uppsatser om försäkringsrätt,¹⁹ den här uppsatsen introducerar dock ett nytt perspektiv genom att undersöka AI-förordningen ur ett försäkringsrättsligt perspektiv. Genom att kombinera försäkringsrätt och AI belyser jag i uppsatsen en aktuell och outredd fråga med praktisk relevans i försäkringsbranschen. Syftet med den här uppsatsen är att bidra med en större förståelse för hur AI används i försäkringsbranschen och hur den nya AI-förordningen påverkar användandet, vilket inte är något som tidigare har avhandlats.

¹⁸ Se exempelvis: Sedvall, F., *En artificiellt intelligent inre marknad*, Lunds universitet, 2023; Wiström, S., *Raderad men inte bortglömd: artificiell intelligens och utmaningen att säkerställa rätten till radering*, Uppsala universitet, 2023; Slättegård, V., *AI-förordningen - en berättigad begränsning av näringsfriheten eller en obefogad rädsla för den tekniska utvecklingen*, Uppsala universitet, 2023.

¹⁹ Se exempelvis: Viberud, F., *Identifikation i företagsförsäkring*, Lunds universitet, 2018.

2 Hur kan AI användas inom försäkringsbranschen?

2.1 AI

2.1.1 Vad är AI?

Idag har AI blivit en integrerad del av vår vardag och påverkar hur vi lever, arbetar och kommunicerar. Många använder AI dagligen, både medvetet och omedvetet, genom tjänster och verktyg som förenklar och förbättrar olika aspekter av livet. AI-teknologi är en central komponent i allt från automatiserade översättningar och navigeringstjänster till virtuella assistenter som Apples Siri och Amazons Alexa. Dessutom används AI inom områden som personlig rekommendation på streamingplattformar, automatiserade kundtjänstlösningar och i hälsovård för att stödja diagnoser och behandlingar.²⁰

AI är inte ett nytt fenomen utan begreppet har sitt ursprung redan på 1950-talet.²¹ Sedan AI introducerades på 1950-talet har det skett en stor utveckling, framför allt de senaste åren.²² Men vad är egentligen AI? Syftet med AI är att den ska efterlikna mänskliga kognitiva funktioner, det innebär att den ska lära sig av tidigare erfarenheter och kunna känna igen samt lösa problem. Ett AI-system ska således lära sig av tidigare erfarenheter och lösa problem på egen hand utan att behöva programmeras med exakta instruktioner för hur systemet ska lösa en specifik situation.²³

2.1.2 Hur fungerar AI?

För att definiera hur AI fungerar och är konstruerat behövs det först konstateras att det saknas en entydig gräns för vad som bör klassificeras som AI. Gemensamt med all form av AI är dock att systemet är baserat på algoritmer. Algoritmer är programmerade för att genomföra en

²⁰ Nationalencyklopedin, *Artificiell intelligens*, ne.se, <https://www-ne-se.e.bibl.liu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/artificiell-intelligens> [Hämtad 2024-12-03].

²¹ SAP, *Vad är artificiell intelligens?*, sap.com, <https://www.sap.com/sweden/products/artificial-intelligence/what-is-artificial-intelligence.html> [Hämtad 2024-12-03].

²² Ibid.

²³ Nationalencyklopedin, *Artificiell intelligens*, ne.se, <https://www-ne-se.e.bibl.liu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/artificiell-intelligens> [Hämtad 2024-12-03].

handling om en annan handling sker, exempelvis kan en algoritm vara att om en knapp trycks ner genomförs en handling.²⁴

AI är ett omfattande område som inte bygger på en enskild teknik utan består av en mängd olika teknologier. De olika teknikerna kan användas separat eller i kombination för att lösa olika uppgifter och problem.²⁵ Det finns ingen entydig definition av vad AI är men AI kan beskrivas som ett datasystem som har förmåga att utan yttre påverkan lära sig och vidta åtgärder utifrån de uppgifter och problem som systemet utsätts för.²⁶ AI delas in i tre huvudkategorier baserat på dess förmåga att lösa problem, de tre kategorierna är smal AI, general AI och superintelligent AI.²⁷ Smal AI är utformat för att lösa ett fåtal specifika uppgifter medan superintelligent AI är ett system som ska ha förmågan att fatta beslut med intelligens över mänsklig nivå. General AI befinner sig mellan dessa två begrepp och syftar till att efterlikna mänsklig kognition genom att förstå och lära sig för att kunna utföra en bred uppsättning uppgifter.²⁸ Skillnaden mellan kategorierna finns i hur avancerade och flexibla deras problemlösningsförmågor är.²⁹

Det finns fler system som används för att effektivisera det vardagliga arbetet men som inte klassificeras som AI. Ett sådant verktyg som kan utnyttjas inom försäkringsbranschen är robotic process automation (RPA). RPA är ett datorprogram som är programmerat för att lösa specifika uppgifter. Det finns olika typer av komplexiteter när det kommer till RPA:er, de flesta är bottar som är byggda för att utföra enkla arbetsuppgifter men det finns även mer komplexa bottar som kan interagera med människor.³⁰ Syftet med att använda RPA:er är att robotar ska genomföra monotona arbetsuppgifter vilket avlastar människor och möjliggör

²⁴ Nationalencyklopedin, *Algoritm*, ne.se, <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/algoritm> [Hämtad 2024-12-03].

²⁵ SAP, *Vad är artificiell intelligens?*, sap.com, <https://www.sap.com/sweden/products/artificial-intelligence/what-is-artificial-intelligence.html> [Hämtad 2024-12-03].

²⁶ Integritetsskyddsmyndigheten, *Teknisk beskrivning av AI*, imy.se, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/teknisk-beskrivning-av-ai/> [Hämtad 2024-12-04].

²⁷ SAP, *Vad är artificiell intelligens?*, sap.com, <https://www.sap.com/sweden/products/artificial-intelligence/what-is-artificial-intelligence.html> [Hämtad 2024-12-03].

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

³⁰ SAP, *Vad är robotic process automation (RPA)?*, sap.com, <https://www.sap.com/sweden/products/technology-platform/process-automation/what-is-rpa.html> [Hämtad 2024-12-03].

fokus på mer kvalificerade och värdeskapande arbetsuppgifter.³¹ Skillnaden mellan AI och RPA är att en RPA är kodad i ett system medan AI inte behöver vara kodad utan kan lära sig genom att hantera och ta in ostrukturerad data och naturligt språk.³²

Maskininlärning (ML) är en form av AI som gör det möjligt för datasystem att lära sig och förbättra sin prestanda baserat på erfarenhet och data, utan att explicit behöva programmeras. ML använder algoritmer med inlärningsmetoder och analystekniker för att identifiera mönster och göra förutsägelser direkt från data utan att programmeras för det.³³ Den förmågan gör ML särskilt värdefull för att hantera och analysera stora mängder data.³⁴ Ett exempel på ML är Trygg-Hansas ML-algoritmer, där Trygg-Hansa använder algoritmer för att upptäcka försäkringsbedrägerier.³⁵ ML-algoritmernas uppgift i Trygg-Hansas system är att upptäcka avvikelser från det normala.³⁶ Precis som AI kan även ML lära sig och förbättra sig själv genom att bearbeta mer data, vilket till stor del sker automatiskt utan att någon programmering behöver göras.³⁷ Skillnaden mellan ML och allmän AI är att AI även kan hantera ostrukturerad data. Ostrukturerad data innebär att datan inte följer ett förutbestämt schema och inte behöver vara lagrad organisatoriskt, exempel på sådan data är bilder, kundrecensioner och innehåll från sociala medier.³⁸

Djupinlärning (DL) är en avancerad form av ML som bygger på ett artificiellt neuronät, vars syfte är att efterlikna hur den mänskliga hjärnan bearbetar information.³⁹ DL byggs upp på

³¹ Juhlin, M., *Strukturomvandlingen i försäkringsbranschen med fokus på AI och automation - Status och framåtblick*, forena.se, s. 16 f., <https://www.forena.se/media/frzpsy1k/strukturomvandlingen-i-forsakringsbranschen-med-fokus-pa-ai-och-automation.pdf> [Hämtad 2024-12-04].

³² SAP, *Vad är robotic process automation (RPA)?*, sap.com, <https://www.sap.com/sweden/products/technology-platform/process-automation/what-is-rpa.html> [Hämtad 2024-12-03].

³³ Kubat, M., *An introduction to Machine Learning*, s. 1 f.

³⁴ SAP, *Vad är artificiell intelligens?*, sap.com, <https://www.sap.com/sweden/products/artificial-intelligence/what-is-artificial-intelligence.html> [Hämtad 2024-12-03].

³⁵ Thuring, F., Trygg-Hansa, *Försäkring på ämnet ”Employing AI to Detect Insurance Fraud”*. hyperight.com. <https://hyperight.com/employing-ai-to-detect-insurance-fraud-interview-with-fredrik-thuring-trygg-hansa-forsakring/> [Hämtad 2024-11-18].

³⁶ Ibid.

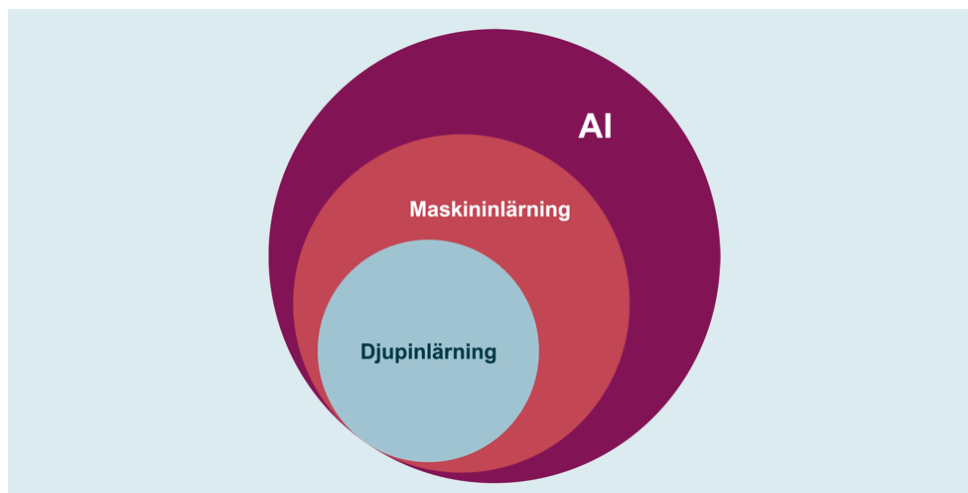
³⁷ SAP, *Vad är artificiell intelligens?*, sap.com, <https://www.sap.com/sweden/products/artificial-intelligence/what-is-artificial-intelligence.html> [Hämtad 2024-12-03].

³⁸ Cognizant, *Ostrukturerad data*, cognizant.com, <https://www.cognizant.com/se/sv/glossary/unstructured-data> [Hämtad 2024-12-03].

³⁹ Integritetsskyddsmyndigheten, *Vad är djupinlärning*, imy.se, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/teknisk-beskrivning-av-ai/vad-ar-djupinlarning/> [Hämtad 2024-12-03].

liknande sätt som ML med algoritmer som sedan förses med data för att träna upp systemet men den stora skillnaden mellan ML och DL är att DL är uppbyggt i fler än ett lager.⁴⁰ Det artificiella neuronätet gör att ett DL-system inte behöver samma mängd av data och algoritmer som ett ML-system för att kunna utföra sina uppgifter. Ett DL-system kan även hantera mer komplexa uppgifter som exempelvis bildigenkänning, där systemet analyserar och tolkar visuella data för att dra slutsatser utifrån den specifika uppgift systemet är programmerat att utföra.⁴¹ AI-system som grundar sig i DL kallas ibland för “black box”, eftersom det är näst intill omöjligt för en fysisk person att reda ut vilken data som har använts och hur den har använts av AI-systemet för att få resultatet.⁴²

Bilden nedan illustrerar AI och vad som omfattas inom begreppet.⁴³

För att ett företag ska kunna använda AI krävs att det finns en AI-motor. En AI-motor består av algoritmer och databehandlingstekniker som tillsammans möjliggör att systemet kan analysera data och fatta beslut baserat på den bearbetade informationen.⁴⁴ En AI-motor skapas sällan för enskilda projekt utan tjänsten köps oftast in från en tredje part.⁴⁵ När motorn

⁴⁰ Ghatak, A., *Deep learning with R*, s. 20 f.

⁴¹ Integritetsskyddsmyndigheten, *Vad är djupinläring*, imy.se, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/teknisk-beskrivning-av-ai/vad-ar-djupinlarning/> [Hämtad 2024-12-03].

⁴² Integritetsskyddsmyndigheten, *Svarta lådan och rätten till information*, imy.se, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/gdpr-och-ai/svarta-ladan-och-ratten-till-information/> Hämtad 2024-12-04].

⁴³ Integritetsskyddsmyndigheten, *Teknisk beskrivning av AI*, imy.se, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/teknisk-beskrivning-av-ai/> [Hämtad 2024-12-03].

⁴⁴ Lenovo, *Vad är en AI-motor*, lenovo.com, <https://www.lenovo.com/se/sv/glossary/ai-engine/?orgRef=https%253A%252F%252Fwww.google.com%252F&srsltid=AfmBOoqh8L8B805bD29cmiYrtaau81FYKz1jzWqQi3UecOPTaTOLE-aL> [Hämtad 2024-12-02].

⁴⁵ Intervju Lundquist, A., systemvetare, Forefront.

har köpts in behöver den programmeras och tränas för att kunna utföra de uppgifter som det specifika AI-systemet är till för att utföra. Programmeringen och träningen av AI-system kan ske av bolaget som är avsett att använda det men om det bolaget inte har den tekniska expertisen internt är det vanligt att man hyr in konsulter som utför arbetet.⁴⁶ Större bolag med mycket resurser utför ofta arbetet själva för att kunna säkerställa att arbetet sker efter sina egna önskemål.⁴⁷

I dagsläget har inte AI fått en legal definition i svensk lagstiftning. Den första legala definition som är tillämpbar i Sverige kom dock i samband med AI-förordningens ikraftträdande. I art. 3 AI-förordningen definieras ett AI-system enligt följande:

“Ett maskinbaserat system som är utformat för att fungera med varierande grad av autonomi och som kan uppvisa anpassningsförmåga efter införande och som, för uttryckliga eller underförstådda mål, drar slutsatser härledda från den indata det tar emot, om hur utdata såsom förutsägelser, innehåll, rekommendationer eller beslut som kan påverka fysiska eller virtuella miljöer ska genereras.”

Definitionen torde innebära att ett AI-system enligt AI-förordningen inte behöver vara helt automatiserat men det krävs en viss grad av automatisering för att systemet ska anses vara AI. Av definitionen att tyda inkluderas teknologier som använder maskininlärning och djupinlärning för att dra slutsatser eller göra förutsägelser inom definitionen. RPA torde dock inte omfattas av definitionen eftersom ett RPA-system saknar den grad av automation som gör att systemet kan anpassa sig utifrån den data som matas in i systemet.

2.2 Användningsområden för AI inom försäkringsbranschen

Det finns många olika användningsområden för AI inom försäkringsbranschen. AI kan användas inom allt från kundservice för att förbättra kundupplevelsen till att genomföra riskbedömningar. I det här avsnittet kommer en del av de användningsområden behandlas och i vilken grad AI används idag.

⁴⁶ Intervju Lundquist, A., systemvetare, Forefront.

⁴⁷ Jmf Trygg-Hansa, se avsnitt 2.2.2.

2.2.1 Kundenservice

Försäkringsbolag använder i allt större utsträckning AI-chattbotar för att hantera enklare kundservicefrågor. Syftet med användandet av chattbotar är att på ett enkelt och effektivt sätt kunna ge en god kundservice lik den som skulle ske vid mänsklig kontakt. En av de stora fördelarna med chattbotar är att de avlastar anställda genom att hantera enklare och repetitiva uppgifter, dessutom är chattbotar tillgängliga dygnet runt vilket ökar tillgängligheten för kunderna.⁴⁸

I försäkringsbranschen har flera av de stora försäkringsbolagen börjat använda chattbotar för att förbättra kundupplevelsen. IF är ett av bolagen som använder en chattbot, IF:s chattbot Fia syftar till att besvara enklare frågor och finnas tillgänglig dygnet runt.⁴⁹ Utöver att besvara enklare frågor hjälper Fia till att vägleda kunden vart denne ska ta vidare kontakt för att exempelvis teckna en försäkring eller göra en skadeanmälan.⁵⁰ IF tror att sin chattbot kan utvecklas till att senare även kunna hantera svårare ärenden, exempelvis genom att besvara svårare frågor och proaktivt erbjuda tjänster.⁵¹ Även Trygg-Hansa har tidigare använt en chattbot, satsningen lades dock ner eftersom chattboten inte mötte kundernas förväntningar. Trygg-Hansas chattbot var dock ingen AI-chattbot utan en FAQ-bot, det innebar att den var programmerad och inte hade samma möjlighet att samla in egen information och lära sig av tidigare kundbemötanden.⁵² Länsförsäkringar håller på att utveckla en chattbot som ska användas i alla länsbolag. Under 2024 sker det en pågående process att testa och träna upp chattboten i fyra länsbolag för att de senare ska kunna nyttjas av alla 23 bolag.⁵³

Användningen av AI-chattbotar i kundservice är en växande trend som kan effektivisera processer och förbättra kundupplevelsen.⁵⁴ Svensk Försäkring tror att användningen av chattbotar sannolikt kommer att öka ännu mer framöver.⁵⁵ Trygg-Hansa mötte utmaningar

⁴⁸ Carter, E., & Knol, C., *Chatbots — an organisation's friend or foe?*, tandfonline.com <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/22243534.2019.1689700?needAccess=true> [Hämtad 2024-12-02].

⁴⁹ IF, *kundservice*, if.se, <https://www.if.se/privat/kundservice> [Hämtad 2024-12-02].

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Sundqvist, L., IF, *chattbotar allt viktigare redskap för sakbolag*, riskochförsäkring.di.se, <https://riskochforsakring.di.se/chattbotar-allt-viktigare-redskap-for-sakbolag/> [Hämtad 2024-11-26].

⁵² Magnusson, C., Trygg-Hansa, *chattbotar allt viktigare redskap för sakbolag*, riskochförsäkring.di.se, <https://riskochforsakring.di.se/chattbotar-allt-viktigare-redskap-for-sakbolag/> [Hämtad 2024-11-26].

⁵³ Bergh, S., Länsförsäkringar, *chattbotar allt viktigare redskap för sakbolag*, riskochförsäkring.di.se, <https://riskochforsakring.di.se/chattbotar-allt-viktigare-redskap-for-sakbolag/> [Hämtad 2024-11-26].

⁵⁴ Karlsson, P., *AI och försäkring: Möjligheter och utmaningar*, svenskforsakring.se, <https://www.svenskforsakring.se/aktuellt/nyheter/2024/ai-och-forsakring-mojligheter-och-utmaningar/> [Hämtad 2024-11-26].

⁵⁵ Ibid.

med sin tidigare chattbot, vilket sannolikt grundar sig i att satsningen påbörjades innan AI hade börjat användas som teknik och att Trygg-Hansas system inte kunde hantera kundernas frågor. I kontrast till det har IF framgångsrikt lanserat sin AI-drivna chattbot. Enligt Lina Sundqvist på IF har lanseringen av bolagets chattbot gått smidigt och resulterat i en hög kundnöjdhet.⁵⁶ Med de här framstegen är det troligt att fler försäkringsbolag kommer att integrera AI-chattbotar i en allt större utsträckning.

2.2.2 Skadereglering

Skadereglering är en viktig del av försäkringsbranschen där skadeanmälningar hanteras och ersättningar bedöms. Flera av de stora försäkringsbolagen har nu börjat se över hur bolagen kan utnyttja automatiseringar och AI för att effektivisera processen. Det första stora försäkringsbolaget som började använda AI i skaderegleringssammanhang var Folksam. Folksam släppte 2019 sitt AI-system Sam för att kunna hantera skadeanmälningar.⁵⁷ Sams uppgift är att hantera och reglera skadeanmälningar för mobiltelefonskador. Målbilden är dock att Sam ska utvecklas för att i senare stadium kunna hantera alla typer av skador.⁵⁸ Folksam använder även ett ML-system som har köpts in från en utomstående part, Friss. ML-systemets uppgift är att identifiera eventuella försäkringsbedrägerier i skaderegleringsprocessen. Användningen av systemet har lett till en ökning av utredningar med cirka 15-20 procent.⁵⁹

Trygg-Hansa är ytterligare ett försäkringsbolag som har börjat använda ML-system för lättare att kunna upptäcka eventuella försäkringsbedrägerier. Trygg-Hansa har ett egenutvecklat ML-system. Systemet avgör om skadeanmälningar gällande villa och hemförsäkringar ska ersättas direkt eller om den behöver granskas av en skadereglerare. För att träna upp systemet har Trygg-Hansa använt tidigare skadeanmälningar och jämfört de som inte varit bedrägliga med de som har ansetts vara bedrägliga.⁶⁰ Enligt Fredrik Thuring har det nya systemet varit

⁵⁶ Sundqvist, L., IF, *chattbotar allt viktigare redskap för sakbolag*, riskochförsäkring.di.se. <https://riskochförsäkring.di.se/chattbotar-allt-viktigare-redskap-for-sakbolag/> [Hämtad 2024-11-26].

⁵⁷ Engvall, L., Folksam, *Sam hjälper dig med skadereglering på Folksam*, nft.nu, <https://nft.nu/sv/sam-hjalper-till-med-skadereglering-pa-folksam> [Hämtad 2024-11-26].

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Juhlin, M., *Strukturomvandlingen i försäkringsbranschen med fokus på AI och automation - Status och framåtblick*, forena.se, s. 26 f., <https://www.forena.se/media/frzpsy1k/strukturomvandlingen-i-forsakringsbranschen-med-fokus-pa-ai-och-automation.pdf> [Hämtad 2024-12-04].

⁶⁰ Thuring, F., Trygg-Hansa, *Employing AI to Detect Insurance Fraud*. hyperight.com, <https://hyperight.com/employing-ai-to-detect-insurance-fraud-interview-with-fredrik-thuring-trygg-hansa-forsakring/> [Hämtad 2024-11-22].

lönsamt för Trygg-Hansa och implementeringen av systemet har lett till att fler försäkringsbedrägerier har upptäckts.⁶¹

Idag äger Sveriges fyra största försäkringsbolag, IF, Folksam, Länsförsäkringar och Trygg-Hansa tillsammans bolaget CAB Group.⁶² CAB Group erbjuder tjänsten CAB Smart Damage Analysis, som med hjälp av AI kan identifiera och analysera fordonskador utifrån bilder som fordonsägaren skickar in.⁶³ Genom att använda tjänsten kan en fysisk skadebesiktning vid fordonskador ersättas med en helt automatiserad AI-besiktning, vilket innebär att processen blir både smidigare och mer hållbar. Det sparar tid och pengar för både försäkringsbolagen och försäkringstagaren, samtidigt som det bidrar till minskade CO²-utsläpp genom att ta bort behovet av resor till verkstaden för besiktning.⁶⁴

2.2.3 Underwriting

Underwriting är en viktig del av försäkringsbolagens arbete där försäkringsbolagen bedömer risken för skador för försäkringar och efter den bedömningen prissätter försäkringen. Före automatiseringen skedde underwritingprocessen manuellt vilket kunde medföra stora mängder administration och långa väntetider. Idag är processen till stora delar automatiserad vilket har lett till att riskbedömningsprocessen i de flesta fall sker med ett fåtal knapptryckningar.⁶⁵

Underwritingprocessen och till vilken grad den är automatiserad skiljer sig mellan olika försäkringsbolag. Generellt har de flesta försäkringsbolag en helt automatiserad process när det kommer till risker som är enklare att bedöma, det vill säga de risker som är likartade för många försäkringstagare, exempelvis hemförsäkringar och motorförsäkringar.⁶⁶ Hos Bolag X liksom flera andra försäkringsbolag finns möjligheten att teckna försäkringar via internet utan kontakt med försäkringsrådgivare där riskbedömningen sker helt automatiserat.⁶⁷ Genom att

⁶¹ Thuring, F., Trygg-Hansa, *Employing AI to Detect Insurance Fraud*. hyperight.com, <https://hyperight.com/employing-ai-to-detect-insurance-fraud-interview-with-fredrik-thuring-trygg-hansa-forsakring/> [Hämtad 2024-11-22].

⁶² CAB Group, *Om CAB Group*, cabgroup.se, <https://cabgroup.se/se/cab-group/om-oss.html> [Hämtad 2024-11-29].

⁶³ CAB Group, *AI gör bilskadehanteringen smart och hållbar*, cabgroup.se, <https://cabgroup.se/se/foron/pa-gang/nyhetsarkiv/2022-12-16-ai-gor-bilskadehanteringen-smart-och-hallbar.html> [Hämtad 2024-11-29].

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Intervju ansvarig underwriting, bolag X.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid.

använda AI i underwritingprocessen kan större mängder data analyseras på en kortare tidsperiod, vilket gör det möjligt för försäkringsbolag att på kortare tid göra effektivare och mer precisa riskbedömningar.⁶⁸

Framöver är det sannolikt att underwritingprocessen kommer att bli allt mer automatiserad. Det kan exempelvis ske genom att AI sammanställer data för att bestämma en viss risk och efter den risken ge förslag på försäkringspremie. Men även om underwritingprocessen kommer att övergå till att bli mer automatiserad behövs det en mänsklig kontroll över besluten för att säkerställa att de rättsliga reglerna följs och att systemen fungerar tekniskt. Den mänskliga förmågan och det mänskliga moraliska omdömet är en viktig faktor att kombinera med användningen av AI för att uppnå det bästa resultatet.⁶⁹ I början av den utvecklingen är det mest sannolikt att det slutliga beslutet tas av en underwriter utifrån dennes bedömning och AI-systemets förslag. Underwritingprocessen blir i sådant fall inte helt automatiserad men AI används för att göra riskbedömningen.⁷⁰

2.3 InsurTech-bolag

InsurTech är en förkortning av Insurance Technology och betecknar en snabbt växande marknad som omformar försäkringsbranschen genom en kombination av försäkringsverksamhet och innovativ teknologi.⁷¹ InsurTech-bolag använder nya teknologier som ML och AI för att effektivisera processer inom allt från kundservice till skadereglering. InsurTech-bolagen utmanar de traditionella försäkringsbolagen genom att erbjuda smidigare, mer digitala och kundanpassade lösningar, vilket driver på utvecklingen och ökar konkurrensen inom branschen.⁷² De flesta av de svenska InsurTech-bolagen följer en business-to-business strategi men det finns ett antal bolag som även riktar sig direkt mot konsumenterna.⁷³

⁶⁸ Söderberg, J., m.fl., *Omvärldstrender 2025*, svenskforsakring.se, s. 58, <https://www.svenskforsakring.se/globalassets/omvarld/2025/2025-omvarldstrender.pdf/> [Hämtad 2024-11-29].

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Intervju ansvarig underwriting, bolag X.

⁷¹ PWC, *InsurTech & innovation*, pwc.se, <https://www.pwc.se/insurtech> [Hämtad 2024-11-29].

⁷² Juhlin, M., *Strukturomvandlingen i försäkringsbranschen med fokus på AI och automation - Status och framåtblick*, forena.se, s. 29-30, <https://www.forena.se/media/frzpsy1k/strukturomvandlingen-i-forsakringsbranschen-med-fokus-pa-ai-och-automation.pdf> [Hämtad 2024-12-02].

⁷³ Ibid.

Hedvig är ett av de större InsurTech-bolagen i Sverige som distribuerar försäkringar direkt till konsumenter, bolaget grundades 2016 och målbilden var att göra försäkring så enkelt och snabbt som möjligt.⁷⁴ Hedvigs affärsmodell går ut på att bolaget har en processkedja från teckning till skadereglering till uppsägning som allt hanteras av automatiserad teknik och främst AI.⁷⁵ Hedvig har helt automatiserat sin skadeprocess genom ett ML-system. När försäkringstagaren vill göra en skadeanmälan, hanterar AI anmälan och i de flesta fall betalas ersättning ut inom några minuter.⁷⁶ Likt Trygg-Hansas ML-system,⁷⁷ bedömer Hedvigs system försäkringsbedrägerier utifrån tidigare erfarenheter av försäkringsbedrägerier.⁷⁸

Länsförsäkringargruppen har valt att starta bolaget Sejfa som riktar sig till den yngre generationen och främst studenter.⁷⁹ Sejfas affärsmodell liknar Hedvigs och en hemförsäkring kan offereras och tecknas inom några minuter med hjälp av en chattbot.⁸⁰ Sejfa är även ett av de första försäkringsbolagen som öppet introducerar generativ AI till bolagets skadereglering.⁸¹

Evoli är ytterligare ett växande InsurTech-bolag, bolaget erbjuder bilförsäkringar och riktar sig till kunder med en låg skadefrekvens. Evoli använder en automatiserad och individualiserad prissättning för sina försäkringar, vilket innebär att personer som tillhör den demografien av fordonsägare som sällan orsakar olyckor erbjuds bilförsäkringar till konkurrenskraftigt låga priser. Samtidigt får fordonsägare med högre riskprofiler en högre försäkringspremie.⁸² Även livförsäkringsbolaget Evident Life (Evident) är ett växande

⁷⁴ Risk och Försäkring, *Hedvig vill ha friktionsfri användarupplevelse*, riskochforsakring.se, <https://riskochforsakring.di.se/hedvig-vill-ha-friktionsfri-anvandarupplevelse/> [Hämtad 2024-11-29].

⁷⁵ Juhlin, M., *Strukturumvandlingen i försäkringsbranschen med fokus på AI och automation - Status och framåtblick*, forena.se, s. 32,

<https://www.forena.se/media/frzpsy1k/strukturumvandlingen-i-forsakringsbranschen-med-fokus-pa-ai-och-automation.pdf> [Hämtad 2024-12-04].

⁷⁶ Risk och Försäkring, *Hedvig vill ha friktionsfri användarupplevelse*, riskochforsakring.se, <https://riskochforsakring.di.se/hedvig-vill-ha-friktionsfri-anvandarupplevelse/> [Hämtad 2024-11-29].

⁷⁷ Se avsnitt 2.2.2.

⁷⁸ Juhlin, M., *Strukturumvandlingen i försäkringsbranschen med fokus på AI och automation - Status och framåtblick*, forena.se, s. 32,

<https://www.forena.se/media/frzpsy1k/strukturumvandlingen-i-forsakringsbranschen-med-fokus-pa-ai-och-automation.pdf> [Hämtad 2024-12-04].

⁷⁹ Strömquist, J., VD Supersejff, *Så ska Sejfsa göra Länsförsäkringar hippt*, realtid.se, <https://www.realtid.se/bank-fintech/sa-ska-sejfa-gora-lansforsakringar-hippt-igen/> [Hämtad 2025-01-30].

⁸⁰ Sejfa, *Se ditt pris*, sejfa.nu, <https://sejfa.nu/onboarding> [Hämtad 2025-01-30].

⁸¹ Kähäri, P., Senior & Technical Product Manager Sejfa, *“Smart skada” är här! Sejfa lanserar skadehantering med AI*, sakochliv.se, <https://sakochliv.se/2024/12/19/smart-skada-ar-har-sejfa-lanserar-skadehantering-med-ai/> [Hämtad 2025-01-30]: Se definition av generativ AI i begreppslistan.

⁸² Evoli, *Vår historia*, evoli.se, <https://evoli.se/om-evoli/historia> [Hämtad 2024-12-06].

InsurTech-bolag som har en helt automatiserad underwritingprocess som styrs av algoritmer. Det innebär att en försäkringstagare kan teckna en livförsäkring hos bolaget inom 3 minuter.⁸³

⁸³ Bruneheim, M., VD Evident Life, *Evident Life ntt bolag inom livförsäkring*, nft.nu, <https://nft.nu/sv/evident-life-nytt-bolag-inom-livforsakring> [Hämtad 2024-12-06].

3 AI-förordningen

3.1 AI-förordningens ikraftträdande

AI-förordningen trädde i kraft den 1 augusti 2024 och förordningen är direkt tillämplig men bestämmelserna börjar tillämpas successivt. De första bestämmelserna i AI-förordningen som börjar gälla är förbudet mot vissa AI-system i art. 5. Förbudet börjar gälla sex månader efter att AI-förordningen trädde i kraft, det vill säga 2 februari 2025. Samma datum blir även definitionerna i art. 3 tillämpliga.⁸⁴ Övriga centrala bestämmelser, såsom regler för högrisksystem och allmänna system, börjar gälla 24 månader efter ikraftträdandet, vilket är den 2 augusti 2026.⁸⁵

Syftet med AI-förordningen anges i skäl 1 som att etablera en enhetlig rättslig ram för utveckling och användning av AI-system inom EU. AI-förordningen ska även främja innovation och utveckling av nya AI-system samtidigt som en hög skyddsnivå säkerställs för de grundläggande rättigheterna enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

3.2 AI-förordningens uppbyggnad

I art. 3.3 AI-förordningen definieras en leverantör som en fysisk eller juridisk person som utvecklar ett AI-system, antingen för allmänna ändamål eller för eget bruk i eget namn. Det innebär att ett försäkringsbolag som utvecklar ett AI-system och sedan använder det i sin näringsverksamhet är en leverantör av ett AI-system enligt AI-förordningens definition. Ett försäkringsbolag även klassificeras som en tillhandahållare enligt art. 3.4 i AI-förordningen. Enligt art. 3.4 AI-förordningen är ett försäkringsbolag tillhandahållare om bolaget använder ett AI-system som bolaget inte har utvecklat och användandet av AI-systemet sker inom ramen för bolagets näringsverksamhet. En tillhandahållare är dock att anses som en leverantör om tillhandahållaren förser AI-systemet med sitt namn eller varumärke,

⁸⁴ Myndigheten för digital förvaltning, *AI-förordningen*, digg.se, <https://www.digg.se/kunskap-och-stod/eu-rattsakter/ai-forordningen> [Hämtad 2024-12-06].

⁸⁵ Ibid.

tillhandahållaren ska även anses som leverantör om denne gör väsentliga ändringar i ett högrisksystem.⁸⁶

AI-förordningen delar upp AI-system i fyra olika kategorier: minimal risk, begränsad risk, högrisksystem och förbjudna system.⁸⁷ Förbjudna system definieras i art. 5 och avser AI-system som anses strida mot EU:s grundläggande värderingar eller de mänskliga rättigheterna. Exempel på AI-system som är förbjudna är AI-användning för brottsprofilering eller biometrisk fjärridentifiering. Användning av AI-system som nämns i art. 5 är förbjudet från 2 februari 2025 med ett fåtal undantag som benämns i AI-förordningen. I art. 6 i AI-förordningen definieras vad som utgör högrisksystem, vilka måste uppfylla specifika krav för att få användas på EU-marknaden. Bestämmelserna för högrisksystem träder i kraft 24 månader efter att AI-förordningen börjar gälla.⁸⁸ AI-system som inte anses medföra lika stora risker som högrisksystem klassas som AI-system med en begränsad risk.⁸⁹ För AI-system med begränsad risk krävs att det finns en transparens och att användaren av AI-systemet förstår att denne interagerar med ett AI-system i enlighet med art. 50 AI-förordningen. Den sista riskkategorin är minimal risk, AI-system som anses ha minimal eller ingen risk definieras inte i AI-förordningen och de systemen påverkas inte heller av dess reglering. De flesta AI-system har minimal eller ingen risk, exempelvis spel och spamfilter.⁹⁰ Leverantörer eller tillhandahållare av AI-system med minimal eller ingen risk kan frivilligt välja att utarbeta egna riktlinjer som ska följas i enlighet med art. 95 i AI-förordningen.

Finansinspektionen anger i sin rapport om finanssektorns AI-användning att bolagen, däribland försäkringsbolag, anser att endast fyra procent av deras AI-användning klassas som högrisk enligt AI-förordningen.⁹¹ Försäkringsbolagen bedömer att cirka 65 procent av de AI-system som används utgör antingen en begränsad eller minimal risk och att inga

⁸⁶ Svenskt Näringsliv, *AI-förordningen - en introduktion och guide*, svensktnaringsliv.se, s. 14, https://www.svensktnaringsliv.se/skolforum/a2g93n_240823_ai_webbpdf_1218925.html/240823_Ai_Webb.pdf [Hämtad 2024-12-09].

⁸⁷ Europeiska rådet, *Förordningen om artificiell intelligens*, consilium.europa.eu, <https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/artificial-intelligence/> [Hämtad 2024-12-09].

⁸⁸ Myndigheten för digital förvaltning, *AI-förordningen*, digg.se, <https://www.digg.se/kunskap-och-stod/eu-rattsakter/ai-forordningen> [Hämtad 2024-12-09].

⁸⁹ Europeiska rådet, *Förordningen om artificiell intelligens*, consilium.europa.eu, <https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/artificial-intelligence/> [Hämtad 2024-12-09].

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ Finansinspektionen, *AI-användningen i den svenska finanssektorn*, fi.se, s. 17, <rapport-ai-svenska-finanssektorn.pdf> [Hämtad 2024-12-10].

AI-system som används idag bedöms som högrisk.⁹² Det innebär att cirka en tredjedel av AI-system inte hade riskklassifierats enligt AI-förordningen vid Finansinspektionens senaste rapport i december 2024.⁹³

3.3 General purpose AI systems

General purpose AI-system (GPAI) definieras i art. 51 i AI-förordningen som ett AI-system avsett för allmänna ändamål vilket antingen medför en systemrisk eller som uppfyller kriterierna som anges i bilaga 13 till AI-förordningen. Att systemet har en systemrisk innebär att systemet har en stor effektkapacitet utifrån de tekniska verktyg och metoder som används.⁹⁴ Bedömning om vilken effektkapacitet som ska utgöra en systemrisk görs av AI-kommissionen.⁹⁵ Inom försäkringsbranschen finns det flera olika användningsområden för AI som kan klassas som ett GPAI med systemrisk, exempelvis chattbotar, system för riskbedömning, prissättning, samt marknadsföring.⁹⁶

Försäkringsbolag som använder AI-system som klassas som GPAI behöver följa reglerna i art. 51-54 AI-förordningen. Enligt art. 53.1.a AI-förordningen är en leverantör av ett GPAI skyldig att skapa och upprätthålla teknisk dokumentation om systemet. Dokumentationen ska bland annat innehålla information om de uppgifter systemet är avsett att utföra, formatet på in- och utdata samt detaljer om träningsprocessen, inklusive vilken data som har använts under träningen. En leverantör behöver även enligt 53.1.c AI-förordningen införa en policy för att följa EU:s upphovsrättslagstiftning och närstående rättigheter.

AI-förordningen delar upp GPAI i två kategorier, GPAI med en systemrisk och utan systemrisk.⁹⁷ För GPAI med systemrisk ställs strängare krav enligt art. 55 i AI-förordningen. För GPAI med systemrisk omfattar kraven bland annat att leverantören ska utföra tester och utvärderingar av systemet i enlighet med standardiserade protokoll som speglar den senaste tekniska utvecklingen. Leverantören måste även genomföra en riskbedömning för att identifiera och minska potentiella systemrisker samt säkerställa ett adekvat

⁹² Finansinspektionen, AI-användningen i den svenska finanssektorn, fi.se, s. 17, [rapport-ai-svenska-finanssektorn.pdf](#) [Hämtad 2024-12-10].

⁹³ Ibid.

⁹⁴ Holtz, H.M., *Svensk och europeisk IT-rätt*, s. 356.

⁹⁵ Ibid.

⁹⁶ Fabrègue, B.F.G., *The EU artificial Intelligence Act: implications for the insurance industry*, iusblog.com, <https://iusblog.com/2023/12/the-eu-artificial-intelligence-act-implications-for-the-insurance-industry/> [Hämtad 2024-12-10].

⁹⁷ Ibid.

cybersäkerhetsskydd för både systemet och dess fysiska infrastruktur. Leverantören är dessutom skyldig att rapportera allvarliga incidenter samt vilka åtgärder som har vidtagits till AI-byrån och i vissa fall till behöriga nationella myndigheter. AI-byrån är en expertmyndighet inom EU, vars huvudsakliga uppdrag är att övervaka och säkerställa en enhetlig tillämpning och efterlevnad av AI-förordningen.⁹⁸

3.4 Högrisksystem

3.4.1 Vad är ett högrisksystem

Vad som ska klassificeras som ett högrisksystem anges i art. 6 AI-förordningen. Enligt art. 6 är ett högrisksystem ett AI-system som används som en säkerhetskomponent i en produkt eller är en produkt som omfattas av viss lagstiftning enligt bilaga 1 till AI-förordningen. Utöver den definitionen staplas det i bilaga 3 till AI-förordningen olika användningsområden för AI som anses vara ett högrisksystem. För att ett system ska anses utgöra högrisk enligt bilaga 3 behöver det inte uppfylla kravet enligt art. 6 AI-förordningen på att vara en produkt eller en säkerhetskomponent i en produkt.⁹⁹ Punkt 5 c i bilaga 3 anger att AI-system som används för riskbedömning och prissättning för livförsäkringar och sjukförsäkringar som är avsedda för fysiska personer är högrisksystem. För övriga AI-system inom försäkringsbranschen gäller reglerna i AI-förordningen för allmänna system.¹⁰⁰

3.4.2 Vilka krav ställs på högrisksystem

På högrisksystem ställs det strängare krav än andra AI-system. Ett av de kraven som införs på högrisksystem är att det enligt art. 9 AI-förordningen behöver upprättas ett riskhanteringssystem. Riskhanteringssystemet ska innehålla en identifiering och analys av kända och möjliga risker som kan medföras av AI-systemet. Riskhanteringssystemet ska även ha en utvärdering av de risker som kan uppstå vid felaktig användning av AI-systemet. Riskhanteringssystemet samt annan teknisk dokumentation som behöver upprättas i enlighet med art. 11 samt bilaga 4 till AI-förordningen behöver hållas uppdaterad. Det finns även krav på hur ett högrisksystem ska utvecklas. Enligt art. 15 AI-förordningen krävs att ett högrisksystem utvecklas för att uppnå en lämplig nivå av robusthet, riktighet och

⁹⁸ Europeiska unionen, *Europeiska AI-byrån*, digital-strategy.ec.europa.eu, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sv/policies/ai-office> [Hämtad 2025-01-17].

⁹⁹ Holtz, H.M., *Svensk och europeisk IT-rätt*, s. 351.

¹⁰⁰ Eipoa, *Regulatory framework applicable to AI systems in the insurance sector*, https://www.eiopa.europa.eu/document/download/b53a3b92-08cc-4079-a4f7-606cf309a34a_en?filename=Factsheet-on-the-regulatory-framework-applicable-to-AI-systems-in-the-insurance-sector-july-2024.pdf [Hämtad 2024-12-02].

cybersäkerhet. Kraven i art. 15 ska upprätthållas under hela AI-systemets livscykel. Högrisksystem behöver även vara resilienta mot fel som kan uppstå. För att uppnå resiliens ska systemet följa de riktmärken och mätmetoder som följer av AI-förordningen.

Innan ett högrisksystem sätts i bruk behöver en konsekvensbedömning (FRIA) upprättas i enlighet med art. 27 AI-förordningen. Även i GDPR finns det krav på att det upprättas en konsekvensbedömning för vissa system i art. 35 GDPR (DPIA). Om ett AI-system är avsett att använda personuppgifter finns det en risk att en FRIA och en DPIA behandlar samma risker. Exempelvis behöver det genomföras en DPIA om ett AI-system behandlar personuppgifter och fattar automatiserade beslut enligt art. 35.3 GDPR. Om samma AI-system är ett högrisksystem enligt AI-förordningen behöver det även upprättas en FRIA enligt art. 27 AI-förordningen. Det skulle i teorin kunna innebära att ett försäkringsbolag som vill införa ett nytt högrisksystem behöver upprätta både en FRIA och en DPIA. Larsén och Undén anser dock att det praktiskt borde vara lämpligast att genomföra en gemensam konsekvensbedömning istället för att genomföra både en DPIA och FRIA.¹⁰¹ Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) anser också att konsekvensbedömningarna kan kombineras, förutsatt att kraven för DPIA uppfylls inom ramen för de krav som ställs på FRIA.¹⁰²

3.4.3 Hur skiljer sig kraven för leverantörer och tillhandahållare?

Om ett försäkringsbolag inte har utvecklat ett AI-system utan att bolaget är tillhandahållare i AI-förordningens definition är bestämmelserna inte lika stränga som när bolaget anses vara leverantör av systemet.¹⁰³ En tillhandahållare behöver exempelvis inte upprätta ett kvalitetsstyrningssystem i enlighet med art. 17 AI-förordningen. Ett kvalitetsstyrningssystem syftar till att säkerställa efterlevnaden av AI-förordningen och ska dokumenteras i enlighet med riktlinjerna i art. 17 i AI-förordningen. Tillhandahållaren behöver dock följa de anvisningar som leverantören behöver upprätta i enlighet med art. 26.1 i AI-förordningen.¹⁰⁴ Det är även leverantören som behöver upprätta teknisk dokumentation i enlighet med art. 18

¹⁰¹ Larsén, L. & Undén, R., *AI Act och GDPR: Dubbla riskbedömningar?*, Delphi.se, <https://www.delphi.se/sv/tech-blog/ai-act-och-gdpr-dubbla-riskbedomningar/> [Hämtad 2024-12-05].

¹⁰² Integritetsskyddsmyndigheten, *Frågor och svar om AI-förordningen*, imy.se, <https://www.imy.se/blogg/fragor-och-svar-om-ai-forordningen/> [Hämtad 2024-12-05].

¹⁰³ Svenskt Näringsliv, *AI-förordningen - en introduktion och guide*, s. 14 ff., https://www.svensktnaringsliv.se/skolforum/a2g93n_240823_ai_webbpdf_1218925.html/240823_Ai_Webb.pdf [Hämtad 2024-12-05].

¹⁰⁴ Svenskt Näringsliv, *AI-förordningen - en introduktion och guide*, s. 14 ff., https://www.svensktnaringsliv.se/skolforum/a2g93n_240823_ai_webbpdf_1218925.html/240823_Ai_Webb.pdf [Hämtad 2024-12-05].

AI-förordningen och se till att transparenskraven i art. 13.1 AI-förordningen följs. Transparenskraven i art. 13.1 syftar till att både tillhandahållaren och leverantören ska kunna uppfylla sina skyldigheter i enlighet med AI-förordningen. Både leverantörer och tillhandahållare behöver spara automatiskt genererade loggar under en rimlig tid men minst i sex månader, för leverantörer regleras det i art. 19 AI-förordningen och för tillhandahållare i art. 26.6 AI-förordningen.

Om ett försäkringsbolag klassificeras som en tillhandahållare enligt AI-förordningen men tillhandahåller AI-systemet under bolagets namn eller varumärke åläggs försäkringsbolaget att följa de föreskrifter som gäller för leverantörer av AI-system.¹⁰⁵ Sannolikt medför det att försäkringsbolagen kommer att vara ålagda att följa AI-förordningens bestämmelser för leverantörer i de fall där de offentliggör ett AI-system. Vid offentliggörande av sådana system bör försäkringsbolagen tydliggöra för användarna att det är bolagets tjänst som används.

3.5 Begränsad och minimal risk

Enligt en försäkringsjurist på bolag X kommer med högsta sannolikhet de flesta AI-system som påverkar försäkringsbranschen inte omfattas av reglerna för högrisksystem eller GPAI enligt AI-förordningen.¹⁰⁶ Att avgöra vilka AI-system som tillhör kategorin begränsad risk är mer komplext eftersom AI-förordningen inte ger lika mycket vägledning som den gör för exempelvis högrisksystem. Sannolikt kommer dock chattbotar vara ett av de AI-system som utgör en begränsad risk.¹⁰⁷ AI-system med en begränsad risk behöver följa reglerna i art. 50 AI-förordningen. Art. 50 anger bland annat att en leverantör av ett AI-system som är avsett att interagera direkt med en fysisk person behöver säkerställa att det tydligt framgår för den fysiska personen att denne interagerar med ett AI-system. Enligt art. 50 behöver en tillhandahållare av ett AI-system som genererar bild- eller videoinnehåll som är deepfake upplysa om att bilden eller videon har genererats med hjälp av AI. Deepfake definieras i art. 3.60 AI-förordningen som: "AI-genererat eller AI-manipulerat bild-, ljud-, eller videoinnehåll som liknar existerande personer, föremål, platser, enheter, eller händelser och som för en person felaktigt kan framstå som autentiskt eller sanningsenligt."

¹⁰⁵ Svenskt Näringsliv, *AI-förordningen - en introduktion och guide*, s. 14, https://www.svensktnaringsliv.se/skolforum/a2g93n_240823_ai_webbpdf_1218925.html/240823_Ai_Webb.pdf [Hämtad 2025-01-15].

¹⁰⁶ Intervju försäkringsjurist, bolag X.

¹⁰⁷ Ibid.

Enligt art. 95 AI-förordningen ska AI-byrån tillsammans med medlemsstaterna utarbeta uppförandekoder som frivilligt kan tillämpas av AI-användare. Två exempel på frivilliga uppförandekoder enligt art. 95 är bland annat att främja miljömässig hållbarhet samt att stärka AI-kompetensen. Många AI-system som försäkringsbolagen använder eller kommer använda internt torde inte påverkas av AI-förordningen.¹⁰⁸ AI-system som inte benämns eller omfattas av bestämmelserna i AI-förordningen är att anse som minimal risk.¹⁰⁹ För AI-system som har en minimal risk finns det ingen tvingande reglering i AI-förordningen, alla som använder AI uppmuntras dock att följa de frivilliga uppförandekoderna.¹¹⁰

3.6 Tillsyn

Enligt art. 28 AI-förordningen ska varje medlemsstat utse minst en anmälände myndighet. Den anmälände myndigheten ska ansvara för inrättandet av de förfaranden som krävs enligt förordningen för att bedöma, utse och anmäla organ för överensstämmelsebedömning samt övervakning av försäkringsbolagens verksamhet. Alla medlemsstater ska även utse minst en marknadskontrollmyndighet enligt art. 70 i AI-förordningen. Den nationella marknadskontrollmyndigheten ska vidta de åtgärder som nämns i AI-förordningen i enlighet med förordning (2019/1020) om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter. En marknadskontrollmyndighet ska bland annat enligt art. 76 säkerställa att tester i verkliga förhållanden och regulatoriska sandlådor sker i enlighet med AI-förordningen. Myndigheten ska även samla in rapporter om incidenter som skett med högrisksystem enligt art. 73. Övervakning av GPAI sker enligt art. 75 AI-förordningen av AI-byrån om systemet har utvecklats av leverantören. AI-byrån är EU-kommissionens funktion för att säkerställa övervakning och tillsyn. Syftet med AI-byrån är att EU-kommissionen ska möjliggöra en utveckling av EU:s expertis och kapacitet enligt art. 64 AI-förordningen.

I Sverige pågår för närvarande arbetet med att utforma den nationella tillsynen. Den 19 september 2024 beslutade regeringen om direktiv 2024:83, där utredaren åläggs att föreslå vilken eller vilka befintliga myndigheter som bör utses till anmälände myndighet respektive marknadskontrollmyndighet. Utredningen ska slutredovisas senast den 30 september 2025,¹¹¹

¹⁰⁸ Intervju försäkringsjurist, bolag X.

¹⁰⁹ Europeiska kommissionen, *AI-förordningen träder i kraft*, [commission.europa.eu](https://commission.europa.eu/news/ai-act-enters-force-2024-08-01_sv), https://commission.europa.eu/news/ai-act-enters-force-2024-08-01_sv [Hämtad 2025-03-02].

¹¹⁰ Ibid.

¹¹¹ Direktiv 2024:83.

det innebär att senast hösten 2025 kommer en första indikation på hur den nationella tillsynen av AI-förordningen kan komma att utformas i Sverige.

3.7 Regulatoriska sandlådor

En regulatorisk sandlåda är en process där företag kan testa och utveckla AI-system i en kontrollerad miljö.¹¹² Enligt art. 57 AI-förordningen behöver alla medlemsstater inrätta minst en regulatorisk sandlåda för AI. Reglering för de regulatoriska sandlådorna har ännu inte specificerats, men enligt art. 58 i AI-förordningen ska EU-kommissionen ta fram bestämmelser för inrättande, utveckling och genomförande av sandlådorna. Tester i den regulatoriska sandlådan kommer att genomföras hos en tillsynsmyndighet.¹¹³ En regulatorisk sandlåda ger möjlighet till att använda tillsynsmyndighetens befogenheter, exempelvis utifrån AI-förordningen, men den ger inga undantag till tvingande EU-rätt.¹¹⁴ De regulatoriska sandlådorna ska vara brukbara senast den 2 augusti 2026,¹¹⁵ i Sverige har arbetet dock redan påbörjats.¹¹⁶ Esamverkansprogrammet påbörjade under 2024 ett pilotprojekt för en AI-regulatorisk sandlåda. Projektet genomförs tillsammans med Bolagsverket, Skatteverket, Arbetsförmedlingen och Integritetsskyddsmyndigheten.¹¹⁷

För test av högrisksystem gäller art. 60-61 i AI-förordningen. Enligt art. 60 får en leverantör av ett högrisksystem utföra tester av det systemet utanför en regulatorisk sandlåda utan att förbudet i art. 5 AI-förordningen tillämpas, under förutsättning att de villkor som nämns i art. 60 följs. Exempel på krav som ställs är att leverantören behöver upprätta en plan för testning som ska lämnas in och godkännas av marknadskontrollmyndigheten. Testningen får inte heller pågå under längre tid än nödvändigt och med en absolut tidsbegränsning på sex månader. Enligt art. 61 AI-förordningen behöver de personer som medverkar i en testning enligt art. 60 lämna ett samtycke till testningen, samt erhålla tydlig information om testningens utförande och vilka rättigheter de deltagande har.

¹¹² Holtz, H.M., *Svensk och europeisk IT-rätt*, s. 358 f.

¹¹³ Finansinspektionen, *FI:s syn på regulatoriska sandlådor*, fi.se, <https://www.fi.se/siteassets/fis-syn-pa-regulatoriska-sandlador.pdf> [Hämtad 2024-12-12].

¹¹⁴ Ibid.

¹¹⁵ Integritetsskyddsmyndigheten, *Frågor och svar om AI-förordningen*, imy.se, <https://www.imy.se/blogg/fragor-och-svar-om-ai-forordningen/> [Hämtad 2024-12-12].

¹¹⁶ Esamverka, *AI-regulatorisk sandlåda - en första iteration*, esamverka.se, <https://www.esamverka.se/download/18.494db7261900c5885b450f/1718270014128/ES2024-14%20Delrapport%20AI-regulatorisk%20sandl%C3%A5da%20-%20en%20f%C3%B6rsta%20iteration.pdf> [Hämtad 2024-12-12].

¹¹⁷ Integritetsskyddsmyndigheten, *IMY deltar i pilotprojekt för AI-regulatorisk sandlåda*, imy.se, <https://www.imy.se/nyheter/imy-deltar-i-pilotprojekt-for-ai-regulatorisk-sandlada/> [Hämtad 2024-12-12].

Enligt art. 57.10 i AI-förordningen behöver de nationella dataskyddsmyndigheterna eller liknande behöriga myndigheter vara involverade i driften av den regulatoriska sandlådan om AI-systemet som testas behandlar personuppgifter. I art. 59 AI-förordningen regleras ytterligare vad som gäller vid behandling av personuppgifter i den regulatoriska sandlådan, i artikeln finns krav som behöver vara uppfyllda för att personuppgifter ska få användas i den regulatoriska sandlådan om uppgifterna samlats in för andra ändamål. Ett villkor som måste vara uppfyllt enligt art. 59.1.a AI-förordningen är att AI-systemet ska utvecklas för att skydda ett betydande allmänt intresse. Exempel på sådana intressen som nämns i artikeln är behandling av sjukdomar, förbättring av miljön samt säkerhet för transportsystem. Om AI-system som utvecklas inom försäkringsbranschen kan testa i en AI-regulatorisk sandlåda är i dagsläget oklart. Esamverka har efter sitt första test av piloten dragit slutsatsen att det kommer att vara svårt att avgöra vilka AI-system som kan testas i den regulatoriska sandlådan, Esamverka tror dock att tröskeln sannolikt kommer att vara låg för att delta.¹¹⁸

3.8 Analys

Att fastställa den riskklassificering enligt AI-förordningen som ska tillämpas på de AI-system som försäkringsbolagen använder eller avser att använda är för närvarande komplicerat. Försäkringsbolagen kommer att behöva göra en självständig bedömning av riskklassificeringen baserat på den vägledning som ges i AI-förordningen. Sannolikt kommer den initiala riskklassificeringen att genomföras med försiktighet av många försäkringsbolag, men många AI-system lär dock inte klassificeras som högrisk.¹¹⁹ Det är dock sannolikt att många försäkringsbolag kommer att tillämpa de frivilliga riktlinjerna i art. 95 i AI-förordningen, eftersom riktlinjerna är relativt begränsade och kan bidra till att stärka bolagets goodwill.

Vilken riskklassificering ett AI-system har kan komma att förändras i framtiden. Både utifrån hur AI-förordningen tolkas och eventuella ändringar i bilaga 3 till AI-förordningen. Enligt art. 7.1 AI-förordningen har AI-kommissionen rätt att ändra bilaga 3 om AI-systemet är avsett att användas inom något av de områden som redan benämns i bilaga 3 och AI-systemet utgör en risk för hälsa och säkerhet.

¹¹⁸ Esamverka, *Svensk pilot för AI-regulatorisk sandlåda*, esamverka.se, <https://www.esamverka.se/aktuellt/nyheter/nyheter/2024-06-13-svensk-pilot-for-ai-regulatorisk-sandlada.html> [Hämtad 2024-12-12].

¹¹⁹ Se avsnitt 3.4.

Om förändringar i AI-förordningen som påverkar försäkringsbranschen kommer att ske är i dagsläget svårt att avgöra. Vid tolkning av AI-förordningens syfte bör det i huvudsak vara AI-system som innebär en risk för individers hälsa, säkerhet och grundläggande rättigheter som bedöms utgöra högrisk.¹²⁰ Även i bilaga 3 till AI-förordningen anges vid flera tillfällen att ett AI-system klassificeras som ett högrisksystem om det medför en risk för eller påverkar fysiska personer. En samlad analys av AI-förordningens syfte såsom det framgår av skäl 1 AI-förordningen tillsammans med anvisningarna i bilaga 3 indikerar att ett AI-system kan anses utgöra högrisk om det innebär en risk för fysiska personer. Det är svårt att se speciellt många användningsområden för AI-system inom försäkringsbranschen som utgör en sådan risk för fysiska personer. Skadereglering skulle dock kunna vara ett område som utgör en risk för individer.¹²¹ Men att AI-system inom skadereglering skulle utgöra högrisk är svårt att se eftersom bilaga 3 till AI-förordningen idag endast tar upp underwritingprocessen till sjuk- och livförsäkringar men bortser ifrån andra delar såsom skadereglering.

¹²⁰ Se avsnitt 3.1.

¹²¹ Se avsnitt 2.2.2.

4 GDPR

4.1 Inledning

GDPR har en väsentlig betydelse för dataskydd och enskilda personers rätt till skydd av sina personuppgifter. GDPR implementerades 2018 och syftar till att skydda enskilda personers personuppgifter när de behandlas av den privata sektorn och majoriteten av den offentliga sektorn.¹²²

4.2 Personuppgift

GDPR tillämpas endast vid behandling av personuppgift. Personuppgift är en uppgift som direkt eller indirekt kan hänföras till en identifierbar fysisk person, exempelvis personnummer, IP-adress eller fotografier där en person är identifierbar.¹²³ Även uppgifter som genom annan information kan användas för att identifiera en individ klassificeras som personuppgifter, exempelvis registreringsnummer på fordon eller en bostadsadress.¹²⁴ Med behandling av personuppgift avses alla åtgärder som kan utföras med en personuppgift, exempelvis insamling, bearbetning och lagring. Personuppgiftsbehandling som omfattas av GDPR är exempelvis om personuppgifter används för att programmera och träna upp ett ML-system eller om ett AI-system används för att genomföra en skadereglering som innehåller personuppgifter.¹²⁵

4.3 Vem är ansvarig för personuppgifter

Vid användning av AI är det relevant vem som är ansvarig för personuppgifterna, om exempelvis ett försäkringsbolag anlitar ett konsultbolag för att utveckla ett AI-system. I GDPR delas personuppgiftsbehandlarna upp i två kategorier, personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde. Enligt art. 4.7 GDPR är en personuppgiftsansvarig den som bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Den som inte är personuppgiftsansvarig är personuppgiftsbiträde om denne behandlar personuppgifter åt den

¹²² EUR-Lex, *Allmänna dataskyddsförordningen*, eur-lex.europa.eu, <https://eur-lex.europa.eu/SV/legal-content/summary/general-data-protection-regulation-gdpr.html> [Hämtad 2024-12-02].

¹²³ Integritetsskyddsmyndigheten, *AI och tillämpning av GDPR*, imy.se, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/teknisk-beskrivning-av-ai/> [Hämtad 2024-12-03].

¹²⁴ Ibid.

¹²⁵ Ibid.

personuppgiftsansvariges räkning enligt art. 4.8 GDPR. Det innebär att vid ovan nämnda exempel är försäkringsbolaget personuppgiftsansvarig och konsulterna som behandlar uppgifterna personuppgiftsbiträden.

4.4 Rättslig grund

För att få behandla personuppgifter krävs att det finns en rättslig grund för behandlandet.¹²⁶ Vid användande av AI inom försäkringsbranschen är de rättsliga grunderna som mest sannolikt kan åberopas samtycke och avtal.¹²⁷ För att samtycke ska föreligga som rättslig grund krävs att det ges frivilligt.¹²⁸ Att samtycke föreligger behöver även informeras till den registrerade, vilket kan medföra att större försäkringsbolag med ett stort antal registrerade kan belastas med mycket administration.¹²⁹ För att den andra rättsliga grunden, avtal, ska föreligga krävs att det finns ett avtal mellan den personuppgiftsansvariga och den registrerade och att de personuppgifter som behandlas är väsentliga för att avtalet ska kunna uppfyllas. Ett AI-system får användas för att fullgöra ett avtal mellan den personuppgiftsansvarige och den registrerade, förutsatt att behandlingen av personuppgifter i samband med AI-användningen är nödvändig för avtalets fullgörande.¹³⁰ Det torde innebära att ett färdigt AI-system får användas för att behandla personuppgifter vid exempelvis en skadereglering om det finns ett försäkringsavtal mellan försäkringsbolaget och den försäkrade.

InsurTech-bolaget Evident hänvisar i sin personuppgiftspolicy att den rättsliga grunden till behandling av personuppgifter är i första hand fullgörande av avtal eller rättsliga förpliktelser och i andra hand om personuppgifterna är känsliga är den rättsliga grunden samtycke.¹³¹ Det innebär att Evident inhämtar och lagrar personuppgifter för att försäkringsavtalet ska kunna fullföljas. När det gäller känsliga personuppgifter behöver Evident försäkringstagarens samtycke för att få inhämta personuppgifter, exempelvis vid en skadereglering. Länsförsäkringar Östgöta har valt att motivera sin behandling av personuppgifter för försäkringstagare med den rättsliga grunden avtal, för att försäkringsavtal ska kunna ingås är

¹²⁶ Nordbeck, P., m.f.l., *AI: Regulatoriska utmaningar i ljuset av AI-förordningen och GDPR*, s. 22.

¹²⁷ Integritetsskyddsmyndigheten, *AI och rättslig grund*, imy.se, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/gdpr-och-ai/ai-och-rattslig-grund/> [Hämtad 2024-12-03].

¹²⁸ Nordbeck, P., m.f.l., *AI: Regulatoriska utmaningar i ljuset av AI-förordningen och GDPR*, s. 24,

¹²⁹ Integritetsskyddsmyndigheten, *AI och rättslig grund*, imy.se, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/gdpr-och-ai/ai-och-rattslig-grund/> [Hämtad 2024-12-03].

¹³⁰ Ibid.

¹³¹ Evident Life, *Personuppgiftspolicy*, evidentlife.se, <https://www.evidentlife.se/policy/> [Hämtad 2025-01-08].

det nödvändigt att personuppgifterna behandlas.¹³² För medförsäkrade anser Länsförsäkringar Östgöta att behandlingen är nödvändig på grund av en intresseavvägning.¹³³ Likt Evident behöver försäkringstagaren eller annan lämna samtycke för att Länsförsäkringar Östgöta ska behandla känsliga personuppgifter.¹³⁴ Evident och Länsförsäkringar Östgötas krav på samtycke vid behandling av känsliga personuppgifter grundar sig i kravet på samtycke vid behandling av känsliga personuppgifter i art. 9.2.a GDPR. För att samtyckeskrevet ska vara uppfyllt krävs att samtycket är uttryckligt.¹³⁵

4.5 Rättsliga utmaningar enligt GDPR vid användning av AI

4.5.1 Rätt till radering

Om en försäkringstagare väljer att avsluta sina försäkringar hos ett försäkringsbolag och personuppgifterna inte längre är nödvändiga för ändamålet har försäkringstagaren rätt att få sina personuppgifter raderade enligt art. 17 GDPR. När ett försäkringsbolag samlar personuppgifter i ett strukturerat system torde det inte vara några problem för försäkringsbolaget att radera den informationen. Det blir dock mer oklart när personuppgifterna används i ett AI-baserat system.¹³⁶ När ett försäkringsbolag tränar upp ett AI-system krävs med högsta sannolikhet träning med personuppgifter för att kunna skapa ett fungerande AI-system. Det på grund av att AI-system är uppbyggda på mönster och lär sig av tidigare erfarenheter används personuppgifterna för att AI-systemet ska lära sig och kunna bedöma liknande situationer korrekt.¹³⁷ Om en försäkringstagare vill ha sina personuppgifter raderade krävs att försäkringsbolaget raderar denna information från sina system, men skulle försäkringsbolaget radera all information från ett AI-system finns det en risk att man skadar AI-systemet och dess upplärning.¹³⁸ Att däremot endast radera personuppgifterna från den ursprungliga data som har introducerats i AI-systemet skulle inte påverka prestandan av AI-systemet. Det är dock inte säkert att ett sådant tillvägagångssätt raderar alla spår av

¹³² Länsförsäkringar Östgöta, *Behandling av personuppgifter*, lansforsakringar.se, <https://www.lansforsakringar.se/ostgota/privat/om-oss/kontakta-oss/sidfot/personuppgifter/> [Hämtad 2025-01-08].

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Länsförsäkringar Östgöta, *Behandling av personuppgifter*, lansforsakringar.se, <https://www.lansforsakringar.se/ostgota/privat/om-oss/kontakta-oss/sidfot/personuppgifter/> [Hämtad 2025-01-08].

¹³⁵ Nordbeck, P., m.f.l., *AI: Regulatoriska utmaningar i ljuset av AI-förordningen och GDPR*, s. 29.

¹³⁶ Kesa, A. & Kerikmäe, T., *Artificial Intelligence and the GDPR: Inevitable Nemeses*, s. 79.

¹³⁷ Se avsnitt 2.1.2.

¹³⁸ Kesa, A. & Kerikmäe, T., s. 80.

personuppgiftsbehandlingen, det är därför inte säkert att en sådan radering uppfyller kraven i art. 17 GDPR.¹³⁹

Att möjliggöra rätten till radering torde i högsta grad vara en teknisk fråga. Försäkringsbolagen behöver dock säkerställa att den tekniska möjligheten till radering finns vid implementering av ett nytt AI-system.

4.5.2 Djupinlärning och “black box”

När ett AI-system är uppbyggt på DL blir systemet en så kallad “black box”. En “black box” uppstår när ett AI-systems funktioner är svåra eller nästan omöjliga att förstå och förklara.¹⁴⁰ Även om det är möjligt att identifiera vilken data som matas in och vilken data som genereras som resultat, är processen som sker däremellan i systemet inte transparent. Den bristen på insyn kan skapa en stor problematik mellan användningen av ett AI-system och transparenskraven som finns i GDPR.¹⁴¹ Att en personuppgiftsansvarig kan ha svårigheter att förstå och förklara ett AI-system som kan betraktas som en “black box” befriar inte den ansvariga från att fullfölja sina skyldigheter mot den registrerade enligt GDPR.¹⁴² Det torde därför vara av stor betydelse att försäkringsbolagen säkerställer högsta möjliga transparens vid användning av DL-system.

I art. 13.2.f samt art. 14.2.g i GDPR uttrycks att den som lagrar personuppgifter och använder uppgifterna för ett automatiserat beslut behöver lämna “meningsfull information om logiken bakom samt betydelsen och de förutsedda följderna av sådan behandling för den registrerade”. Det innebär att försäkringsbolag som använder AI i ett beslutsfattande som innefattar personuppgifter behöver lämna information om behandlingen. Att lämna sådan information kan bli svårt om försäkringsbolaget använder ett DL-system. Art. 13 samt 14 i GDPR kan därför motverka “black box”-problematiken genom att försäkringsbolag inte kan använda DL-system om bolagen inte hittar en teknisk lösning som möjliggör tillhandahållandet av den information som krävs enligt GDPR.

¹³⁹ Ibid.

¹⁴⁰ Kesa, A. & Kerikmäe, T., s. 70 f.

¹⁴¹ Ibid.

¹⁴² Integritetsskyddsmyndigheten, *Svarta lådan och rätten till information*, imy.se, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/gdpr-och-ai/svarta-ladan-och-ratten-till-information/> [Hämtad 2024-12-04].

4.5.3 Transparens och förklarbarhet

Vid användning av AI är det viktigt att det finns en transparens mot försäkringstagaren och att den som berörs av användningen av ett AI-system är medveten om hur dennes ärende behandlas och att det sker med hjälp av AI.¹⁴³ Transparenskyldigheten finns i art. 50 AI-förordningen, i artikeln finns krav på att en leverantör av ett AI-system gör det tydligt för användaren av AI-systemet att det är ett AI-system användaren interagerar med.

Vad som utgör interaktion med ett AI-system kan dock vara föremål för tolkning. Att en användare kommunicerar med en chattbot torde vara ett skolboksexempel på en interaktion. Däremot kan det uppstå mer komplexa situationer, exempelvis vid skadereglering. Om en skadeanmälan görs genom ett formulär som inte utgör ett AI-system, men beslutet senare fattas av ett AI-system, kan det diskuteras om användaren har interagerat med AI-systemet. För att undvika osäkerhet bör försäkringsbolag vara transparenta både när användaren interagerar med ett AI-system och när ett beslut fattas av ett AI-system.

Det finns även krav på transparens vid behandling av personuppgifter enligt GDPR.¹⁴⁴ En försäkringstagare behöver enligt GDPR ha möjlighet att få insyn i hur dennes personuppgifter behandlas enligt art. 12 GDPR. När ett försäkringsbolag använder mer komplexa AI-system, som exempelvis DL-system, torde det vara en utmaning för försäkringsbolagen.¹⁴⁵ Försäkringsbolagen behöver därför säkerställa att AI-systemet möjliggör försäkringstagaren rätt till insyn.¹⁴⁶ Utöver transparensen krävs det även att försäkringsbolagen har en tydlig förklarbarhet, det innebär att försäkringsbolagen behöver tillhandahålla försäkringstagaren information om hur användandet av AI kan påverka det beslut som är taget.¹⁴⁷ Det går ihop med ovan nämnda problematik med "black box", försäkringsbolagen måste därför säkerställa att man vet hur datan används och vilken påverkan det har på beslutet.¹⁴⁸

¹⁴³ Söderberg, J., m.fl., *Omvärldstrender 2025*, svenskforsakring.se, s. 59,

<https://www.svenskforsakring.se/globalassets/omvarld/2025/2025-omvarldstrender.pdf/> [Hämtad 2024-11-15].

¹⁴⁴ Nordbeck, P., m.fl., *AI: Regulatoriska utmaningar i ljuset av AI-förordningen och GDPR*, s. 31 f.

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Nordbeck, P., m.fl., *AI: Regulatoriska utmaningar i ljuset av AI-förordningen och GDPR*, s. 32.

¹⁴⁷ Söderberg, J., m.fl., *Omvärldstrender 2025*, svenskforsakring.se, s. 59,

<https://www.svenskforsakring.se/globalassets/omvarld/2025/2025-omvarldstrender.pdf/> [Hämtad 2024-11-15].

¹⁴⁸ Se avsnitt 3.3.1.2.

4.5.4 Risk för diskriminering

4.5.4.1 Bakgrund

Vad som utgör diskriminering i svensk rätt fastslås i 1 kap. 4 § diskrimineringslagen. Av 1 kap. 4 § diskrimineringslagen framgår att det kan finnas olika former av diskriminering, bland annat direkt och indirekt diskriminering. Både direkt och indirekt diskriminering innebär att någon har missgynnats jämfört med någon annan och missgynningen har ett samband med exempelvis kön, etnicitet, ålder eller sexuell läggning. För att en person har missgynnats krävs att någon har behandlats med nackdel för denne, oftast krävs att det har skett en faktisk förlust.¹⁴⁹

Enligt 2 kap. 12 § diskrimineringslagen är diskriminering förbjuden för den som utanför privat- och familjelivet tillhandahåller varor och tjänster till allmänheten, vilket innebär att diskriminering är förbjuden även för försäkringsbolag. I en hovrättsdom från 2013 (HovR T 1912-13) slog HovR fast att diskriminering på grund funktionsnedsättning stred mot diskrimineringslagen och att 11 kap. 1 § försäkringsavtalslagen (2005:104) (FAL) inte utgjorde något undantag. I rättsfallet bedömde HovR att FAL inte var oförenlig med diskrimineringslagen och att en normkonflikt därför inte föreligger. Försäkringsrättsliga regler och lagar utgör således normalt sett inte ett undantag från tillämpningen av diskrimineringslagen.

En stor fördel med AI-system är att systemet kan identifiera tidigare mönster och lära sig av tidigare erfarenheter.¹⁵⁰ Men med det kommer det även risker, det finns en risk att AI-systemet lär sig fel eller hittar mönster och korrelationer som försäkringsbolaget inte anser är relevanta.¹⁵¹ Den risken kan leda till att de korrelationer som AI-systemet hittar leder till diskriminering för användare av AI-systemet. Det finns exempelvis en risk att ett AI-system hittar ett mönster för skador hos en specifik typ av människor, exempelvis kön eller etnicitet, vilket skulle kunna leda till att AI-systemet ger den typen av människor en högre försäkringspremie. En viss grad av riskfördelning mellan olika försäkringstagare utgör i många fall inte diskriminering, utan snarare en tillåten form av differentiering. Det är förenligt med försäkringsrättslig rättvisa, eftersom det säkerställer att försäkringstagare med

¹⁴⁹ Prop 2007/08:95 s. 486 f.

¹⁵⁰ Se avsnitt 2.1.2.

¹⁵¹ Söderberg, J., m.fl., *Omvärldstrender 2025*, svenskforsakring.se, s. 59, <https://www.svenskforsakring.se/globalassets/omvarld/2025/2025-omvarldstrender.pdf> [Hämtad 2024-11-15].

liknande riskprofiler erbjuds jämförbara försäkringspremier för samma typ av försäkringsskydd.¹⁵²

Diskriminering förekommer dock även i ett mänskligt beslutsfattande, medvetet eller omedvetet finns det en risk att beslut fattas utifrån fördomar.¹⁵³ Om användningen av AI skulle minska eller öka diskriminering är därför oklart och skiljer sig med största sannolikhet från olika situationer. Skillnaden mellan diskriminering av AI och mänsklig diskriminering är att mänsklig diskriminering i de flesta fall har en stor variation och de finns en differens bland de mänskliga beslutsfattarna.¹⁵⁴ Diskriminering genom AI riskerar att bli systematisk och därför drabba samma typ av människor, det kommer dock att variera mellan olika AI-system.¹⁵⁵

4.5.4.2 Analys

Risken för diskriminering vid en ökad användning av AI kan komma att bli stor. När ett försäkringsbolag använder AI behöver det säkerställa att AI-systemet inte diskriminerar individer enligt 1 kap. 4 § diskrimineringslagen. Frågan är dock vilka handlingar som kan anses utgöra missgynnande i den mening som avses i 1 kap. 4 § diskrimineringslagen. Försäkringsbolag använder sig idag av individuell prissättning, vilket InsurTech-bolaget Evoli är ett extremt exempel på.¹⁵⁶ En betydande variation i individuell prissättning torde emellertid inte i sig utgöra diskriminering. För att ett missgynnande enligt 1 kap. 4 § diskrimineringslagen ska anses föreligga torde det snarare krävas att en försäkringstagare nekas försäkring helt eller utsätts för en liknande negativ behandling.¹⁵⁷ I hovrättsdomen T 1912-13 ansåg HovR att ett försäkringsbolag hade gjort sig skyldig till diskriminering genom att neka barnförsäkring på grund av en funktionsnedsättning, vilket torde tyda på att neka försäkring kan anses utgöra ett missgynnande enligt med 1 kap. 4 § diskrimineringslagen.¹⁵⁸ Det tyder på att AI-system kan användas vid nyteckning av försäkringar utan att riskera att

¹⁵² Söderberg, J., m.fl., *Omvärldstrender 2025*, svenskforsakring.se, s. 59 f., <https://www.svenskforsakring.se/globalassets/omvarld/2025/2025-omvarldstrender.pdf> [Hämtad 2024-11-15].

¹⁵³ Söderberg, J., m.fl., *Omvärldstrender 2025*, svenskforsakring.se, s. 59 f., <https://www.svenskforsakring.se/globalassets/omvarld/2025/2025-omvarldstrender.pdf> [Hämtad 2024-11-15].

¹⁵⁴ Diskrimineringsombudsmannen, AI och risker för diskriminering i arbetslivet, do.se, s. 66 f., <https://www.do.se/download/18.8515bdf18a24d92e133431/1700033030798/rapport-AI-och-risker-for-diskriminering-i-arbetslivet.pdf> [Hämtad 2025-01-07].

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ Se avsnitt 2.3.

¹⁵⁷ Se avsnitt 4.3.

¹⁵⁸ Se avsnitt 4.4.4.

strida mot diskrimineringslagen, under förutsättning att systemet inte nekar individer försäkring.

Vid skadereglering torde risken för att ett AI-system diskriminerar en försäkringstagare vara begränsad, förutsatt att systemet tillämpar försäkringsvillkoren konsekvent och objektivt.

Den primära risken för försäkringsbolag torde således ligga i att säkerställa att ett AI-system inte nekar en individ försäkring på ett sätt som kan anses utgöra missgynnande enligt rekvisiten i 1 kap. 4 § diskrimineringslagen. Det är sannolikt störst risk för att sådan diskriminering sker vid sjukförsäkringar om individens hälsodeklaration inte godkänns och det kan kopplas till något av rekvisiten i 1 kap. 4 § diskrimineringslagen. Det är eventuellt en anledning till att ett AI-system som hanterar underwriting för sjukförsäkringar i AI-förordningen klassas som ett högrisksystem.¹⁵⁹

4.5.5 Lagring av data

Vid upplärning av ett AI-system krävs data,¹⁶⁰ men GDPR sätter begränsningar för hur datan får användas i vissa fall. GDPR begränsar bland annat hur datan samlas in och under vilken period datan får sparas, vilket kan skapa problem vid inläringen av ett AI-system.¹⁶¹ Exempelvis enligt art. 5.e GDPR får personuppgifter endast lagras under en längre tid om det är för arkivändamål av allmänt intresse eller vetenskapliga ändamål. Problematiken med lagring av data leder till att datan behöver anonymiseras vilket både är dyrt och komplicerat.¹⁶² Ett alternativ till anonymisering är att använda syntetisk data, syntetisk data genereras artificiellt och innehåller därför ingen verklig data.¹⁶³

För att säkerställa att GDPR efterföljs vid lagring av data krävs det att datan har på något sätt anonymiserats för att sedan lagras på en säker server.¹⁶⁴ Att de nämnda åtgärderna har genomförts kan dock inte helt säkerställa att datan är helt oåtkomlig.¹⁶⁵ Med dagens teknologi är det svårt att förebygga de eventuella luckor som kan uppstå, det finns dock ny teknik som kan täcka de luckorna och säkerställa en säker lagring av personuppgifter. Den nya tekniken

¹⁵⁹ Se avsnitt 3.4.1.

¹⁶⁰ Se avsnitt 2.1.2.

¹⁶¹ Forsman, J., *Jonas: Fem orsaker till att du måste skilja på data och data*, cgi.com, <https://www.cgi.com/se/sv/blogg/artificial-intelligence/jonas-fem-orsaker-till-att-du-maste-skilja-pa-data-och-data> [Hämtad 2025-01-07].

¹⁶² Ibid.

¹⁶³ Ibid.

¹⁶⁴ Polson, N. & Scott, J., *AIQ: hur artificiell intelligens fungerar*, s. 274.

¹⁶⁵ Ibid.

kallas “differentiell integritet” och utgörs av en rad olika matematiska och tekniska tekniker som tillsammans kan säkerställa att personuppgifter lagras på ett säkert sätt.¹⁶⁶

4.5.6 Automatiserat beslutsfattande

4.5.6.1 Bakgrund

Enligt art. 22.1 GDPR har den registrerade rätt att inte bli föremål för ett enbart automatiserat beslut. För att reglerna i art. 22.1 GDPR om ett automatiserat beslut ska bli tillämpligt krävs att beslutet har en betydande effekt. Exempel på betydande effekt är hävning av ett avtal eller andra konsekvenser av liknande betydelse.¹⁶⁷ Om försäkringsbolagens beslut är att anse som ett automatiserat beslut finns det undantag i art. 22.2.a GDPR som anger att en automatiserad prövning är acceptabel om beslutet är nödvändigt för ingåendet eller fullgörandet av avtalet, eller om det finns samtycke mellan den registrerade och den personuppgiftsansvarige. Personuppgifter som anses som känsliga enligt art. 9.1 GDPR, exempelvis hälsouppgifter, får i enlighet med art. 22.4 GDPR aldrig omfattas av ett automatiserat beslut utan att samtycke finns.

4.5.6.2 Analys

Om exempelvis skadereglering eller ett tecknande av försäkring kan täckas inom regleringen för automatiserade beslut är oklart. Sannolikt skulle ett beslut om avslag av försäkring eller en omfattande skadereglering kunna motiveras för att det är av liknande betydande grad som exemplen i rubriken ovan. I exemplet med automatiserad skadereglering kan det argumenteras för att skaderegleringen är nödvändig för att parterna ska kunna fullgöra sitt avtal i enlighet med art. 22.2.a GDPR.¹⁶⁸ Men det går även att argumentera för att en automatiserad skadereglering inte är absolut nödvändig utan skaderegleringen likväl kan behandlas manuellt. För att det inte ska uppstå konflikter bör försäkringsbolagen vid införande av automatiserade processer som behandlar personuppgifter vara transparenta mot försäkringstagarna, samt erbjuda möjligheten för manuella omprövningar. Ett annat alternativ för att undvika konflikter är att det finns ett avtalat samtycke om att exempelvis skaderegleringen får ske automatiserat vid ingående av försäkringsavtalet. Ett avtalat samtycke utgör ett undantag till förbudet mot automatiserade beslut enligt art. 22.2.c GDPR. InsurTech-bolaget Evident bedriver den absoluta majoriteten av sin verksamhet

¹⁶⁶ Polson, N. & Scott, J., *AIQ: hur artificiell intelligens fungerar*, s. 274 f.

¹⁶⁷ Nordbeck, P., m.f.l., *AI: Regulatoriska utmaningar i ljuset av AI-förordningen och GDPR*, s. 37.

¹⁶⁸ Se avsnitt 4.4.6.1.

automatiserat.¹⁶⁹ För att få behandla känsliga personuppgifter och använda det i en automatiserad process behöver försäkringstagaren lämna sitt samtycke till Evident.¹⁷⁰ Inhämtningen av samtycke skulle kunna bli problematisk för ett automatiserat bolag som Evident om försäkringstagaren inte lämnar sitt samtycke. Evident har löst problematiken genom att erbjuda att skaderegleringen sker manuellt i de fall försäkringstagaren inte vill lämna sitt samtycke till ett automatiserat beslut.¹⁷¹ Att tolka av Evidents personuppgiftspolicy har bolaget valt att erbjuda sina försäkringstagare att beslut fattas manuellt för att inte skapa konflikt med art. 22 GDPR.

4.6 Sammanfattande kommentar

Holtz anser att företag idag blir allt mer försiktiga vid behandlandet av personuppgifter i samband med AI-användning.¹⁷² Holtz nämner bland annat att företag har börjat använda syntetisk data istället för att använda personuppgifter eller att de använder anonymiserad data vid upplärning av AI-system. Han anser även att det blir vanligare att företag använder ML för att träna upp AI-system, vilket kan anses säkrare eftersom det är lättare att säkerställa hur datan används.¹⁷³ Det borde finnas ett samband mellan den tekniska utvecklingen och ökade försiktighetsåtgärder vid behandling av personuppgifter. En fortsatt teknisk utveckling torde leda till att det framöver blir lättare för bolag att använda AI och följa regleringarna i GDPR, exempelvis med differentiell integritet.¹⁷⁴

Implementeringen av AI-system medför flera dataskyddsrättsliga utmaningar som försäkringsbolagen måste beakta. Försäkringsbolagen behöver bland annat säkerställa transparens och rätten till radering, vilket sannolikt kräver tekniska lösningar eller innovationer. Utöver de tekniska aspekterna behöver även försäkringsbolagen med eventuell vägledning från tillsynsmyndigheterna ta ställning till hur bolagen kan förhålla sig till den rättsliga regleringen vid bland annat datalagring och automatiserade beslut.

¹⁶⁹ Se avsnitt 2.3.

¹⁷⁰ Se avsnitt 4.4.6.1.

¹⁷¹ Evident Life, *Personuppgiftspolicy*, evidentlife.se, <https://www.evidentlife.se/policy/> [Hämtad 2025-01-08].

¹⁷² Holtz, H.M., *Hajo Michael Holtz om hur nya lagstiftningar påverkar AI och dataskydd*, nj.se, <https://www.nj.se/nyheter/hajo-michael-holtz-om-hur-nya-lagstiftningar-paverkar-ai-och-dataskydd> [Hämtad 2024-12-09].

¹⁷³ Ibid.

¹⁷⁴ Se avsnitt 3.3.1.5.

5 Hur förhåller sig svensk lagstiftning till AI

5.1 Inledning

Efter AI-förordningens ikraftträdande beslutade regeringen att utreda behovet av nationella anpassningar. Syftet med en nationell anpassning är att säkerställa att AI används rättssäkert och i enlighet med statens grundläggande värderingar.¹⁷⁵ Utredningen ska innehålla förslag på både nödvändiga lagändringar och vilka åtgärder som behöver göras för kontroll av AI-användning. Enligt AI-förordningen behöver varje medlemsstat utse minst en anmälände myndighet och minst en marknadskontrollmyndighet. I utredningen ska det därför även lämnas förslag på vilken eller vilka myndigheter som bör ansvara för de uppgifterna. Utredningen ska slutredovisas senast den 30 september 2025.¹⁷⁶

I den färdplan som AI-kommissionen redovisade i november 2024 uppmärksammade kommissionen flera risker med den ökande användningen av AI i relation till den nuvarande lagstiftningen. AI-kommissionen anser exempelvis att lagstiftningen bör bli mer digitaliseringsvänlig. Mycket av den nuvarande lagstiftningen utformades innan den tekniska utveckling som finns idag, vilket har skapat luckor som behöver fyllas genom att utarbeta nya regler. För att lösa den problematiken föreslår kommissionen att en myndighet, kommitté eller särskild utredare ska bedöma om de nya förslagen är digitaliseringsvänliga.¹⁷⁷ AI-kommissionen anser även att Sverige bör satsa mer på privacy enhancing technologies (PET). PET är en teknik vars syfte är att minska risken för att personuppgifter exponeras, vilket leder till en högre integritet. Kommissionen tror att en satsning på PET både skulle öka Sveriges konkurrenskraft på AI-marknaden samt inom både EU och globalt bidra till en säkrare AI-användning.¹⁷⁸

¹⁷⁵ Direktiv 2024:83.

¹⁷⁶ Ibid.

¹⁷⁷ AI-kommissionen, *AI-kommissionens färdplan för Sverige*, s. 42, <https://regeringen.se/contentassets/11431c781ff746b3b7a49312fa4de624/ai-kommissionens-fardplan-for-sverige.pdf> [Hämtad 2024-12-19].

¹⁷⁸ Ibid.

5.2 Vem bär ansvaret för ett AI-systems handlande

Ulf Lundqvist har i sin artikel “Artificiell Intelligens - rättsordning och rättstillämpning” diskuterat möjligheten att AI har rättigheter och skyldigheter för dess handlande ur ett straffrättsligt perspektiv.¹⁷⁹ Att ett AI-system skulle bli skyldig för sina handlingar torde idag ligga långt från verkligheten. Med införandet av AI-förordningen har den största ansvarsbördan lagts på leverantören av AI-systemet, vilket i de flesta fall i den här uppsatsens kontext är försäkringsbolaget.

Det finns ett flertal scenarier där det kan uppkomma en skadeståndsfråga. Det första scenariot är om ett försäkringsbolag köper in ett AI-system och upplärning av det från en tredje part. Om AI-systemet senare på grund av systemfel orsakar en skada för en försäkringstagare, exempelvis felaktig försäkringsteckning, uppstår frågan om vem som bär ansvaret, försäkringsbolaget eller utvecklaren. Den rättsliga frågan blir om försäkringsbolaget har möjlighet att regressvis rikta skadeståndsanspråk mot utvecklaren. Enligt AI-förordningen definieras försäkringsbolaget i denna situation som tillhandahållare enligt art. 3.4, medan utvecklaren definieras som leverantör enligt art. 3.3. AI-förordningen reglerar dock inte specifikt ansvarsfrågan mellan leverantören och tillhandahållaren. Inomobligatoriskt skadestånd regleras vanligtvis i avtalet mellan parterna. Om inget specifikt är avtalat krävs dock en rättslig grund, såsom skadeståndslagen (1972:207) (SkL), för att ett skadeståndsanspråk eller regressanspråk ska kunna göras gällande. I det här scenariot framstår det som osannolikt att försäkringsbolaget skulle ha en tillräcklig rättslig grund för ett regressanspråk. För att skydda sig mot ett potentiellt skadeståndsansvar gentemot försäkringstagare bör försäkringsbolaget därför säkerställa att skadeståndsansvaret regleras i ett avtal med utvecklaren av AI-systemet.¹⁸⁰

Det andra scenariot är när ett försäkringsbolag utvecklar och tillhandahåller ett AI-system och det AI-systemet orsakar en skada för en försäkringstagare. Det skulle exempelvis kunna vara att försäkringsbolaget använder AI för att reglera skador och att AI-systemet gör en felaktig skadereglering. Likt den första situationen blir här frågan om inomobligatorisk skadeståndsansvar. De här skadorna är i huvudsak svårare att reglera än i den första situationen eftersom avtalet mellan försäkringsbolaget och försäkringstagaren i de flesta fall

¹⁷⁹ Lundqvist, U., *Artificiell Intelligens - rättsordning och rättstillämpning*, SvJT, 2020, s. 382.

¹⁸⁰ Kempas, T., *Åtta tips för efterlevnad av EU:s AI-förordning*, s. 63.

endast är ett försäkringsavtal. Försäkringsavtal innehåller sällan detaljerade bestämmelser om skadeståndsansvar. I NJA 2020 s. 115 slog HD fast att om inget annat följer av försäkringsavtalslagen eller är avtalat ska SkL tillämpas på en liknande situation. Det innebär i det här scenariot att om försäkringsbolaget inte har avtalat annat tillämpas SkL i de allra flesta fallen.

Det tredje scenariot uppstår om skadeståndsansvaret är utomobligatoriskt. Ur ett försäkringsbolags perspektiv är det sannolikt ovanligt, men en sådan situation kan uppstå. Ett exempel är om ett försäkringsbolags AI-system gör ett fel som orsakar skada innan det finns ett avtal mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget, exempelvis vid en misslyckad försäkringsteckning. I svensk rätt regleras utomobligatoriska skadeståndsansvar i SkL. Enligt 2 kap. 1 § SkL är den som uppsåtligt eller vårdslöst vållar en sak- eller personskada som blir ersättningsskyldig för den skadan. För att ett försäkringsbolag ska bli skadeståndsskyldigt krävs således att bolaget har handlat uppsåtligt eller vårdslöst.¹⁸¹ Att bedöma om bolaget har handlat uppsåtligt eller vårdslöst torde dock bli svårt när handlandet har skett av AI, eftersom AI inte har rättskapacitet. Skadeståndsskyldighet måste därför hänföras till en fysisk eller juridisk person som ansvarar för AI-systemet.¹⁸² Att bedöma den ansvariga för AI-systemets culpa blir dock komplicerat och för närvarande saknas det rättslig vägledning för när den ansvariga för ett AI-system kan anses agerat culpöst. Att genomföra en fri culpabedömning bör vara utmanande eftersom det är svårt att bedöma risken för skada och huruvida den kan härledas till culpösa handlingar när det är AI-system som har utfört handlingarna.¹⁸³

För att motverka problematiken vid utomobligatoriskt skadeståndsansvar lämnade Europeiska kommissionen ett förslag för ett direktiv om skadeståndsansvar gällande AI.¹⁸⁴ Syftet med förslaget är att säkerställa skydd för personer som ådrar sig skador på grund av ett AI-system samt harmonisera nationella regler om utomobligatoriskt skadeståndsansvar inom EU.¹⁸⁵

¹⁸¹ Hellner, J. & Radetzki, M., *Skadeståndsrätt*, s. 120.

¹⁸² Delphi, *AI och ansvar - Vad är egentligen problemet?*, delphi.se, <https://www.delphi.se/sv/tech-blog/ai-och-ansvar-vad-ar-egentligen-problemet/> [Hämtad 2024-12-11].

¹⁸³ Ibid.

¹⁸⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om anpassning av reglerna om utomobligatoriskt skadeståndsansvar vad gäller artificiell intelligens (COM/2022/496 final).

¹⁸⁵ Holtz, H.M., *Svensk och europeisk IT-rätt*, s. 360 f.

5.3 Klagomålshantering

Vid ökad användning av AI finns det en risk att försäkringsbolagen får allt mer klagomål på grund av felaktig ärendehantering. Vid minskad mänsklig kontakt och handläggning bör det därför vara av stor vikt att försäkringsbolaget utvecklar sin klagomålshantering för att upptäcka brister och minimera risken att ärenden tas upp i domstol. Länsförsäkringar Östgötas klagomålshantering består i dagsläget av flera steg, först ber Länsförsäkringar försäkringstagaren att fråga sin handläggare att titta på ärendet igen, sedan sker det en överprövning där ärendet prövas av handläggarens skadechef. Det sista interna steget i klagomålshantering är att försäkringstagaren ska göra en anmälan till Länsförsäkringars klagomålsnämnd som prövar ärendet.¹⁸⁶ Om försäkringstagaren fortfarande är missnöjd hänvisar Länsförsäkringar sedan till externa prövningar, som exempelvis Trafikskadenämnden och Allmänna reklamationsnämnden, för att till sist hänvisa till allmän domstol.¹⁸⁷ Insur-Tech-bolaget Hedvig som till stor del använder automatiserad skadehandläggning har en liknande process som Länsförsäkringar Östgöta. Hedvig ber sina kunder att i första hand kontakta bolaget igen för att sedan, om tvisten kvarstår, begära omprövning och i ett sista steg göra en klagomålsanmälan.¹⁸⁸ Om tvisten efter de interna prövningarna kvarstår mellan Hedvig och försäkringstagaren kan försäkringstagaren vända sig till externa instanser, exempelvis domstol.

5.4 Analys

Av HD:s bedömning i NJA 2020 s. 115 att tyda borde det kunna uppstå flera olika situationer där SkL blir tillämplig. På grund av att ett AI-system med största sannolikhet inte kan betraktas som ett rättssubjekt, faller det eventuella skadeståndsansvaret på den som är ansvarig för systemet.¹⁸⁹ Att bevisa att culpa föreligger hos den ansvariga lär i många fall vara näst intill omöjligt. Det här är ett tydligt exempel på hur lagstiftningen inte har hunnit ikapp den tekniska utvecklingen och för att hantera skadeståndsansvar som involverar AI krävs ett kompletterande regelverk till SkL. AI-kommissionens förslag om ett direktiv gällande skadeståndsansvar för AI kan utgöra ett välbehövligt komplement,¹⁹⁰ men det

¹⁸⁶ Länsförsäkringar Östgöta, *Om vi inte är överens*, lansforsakringar.se, <https://www.lansforsakringar.se/ostgota/privat/om-oss/kontakta-oss/om-vi-inte-ar-overens/> [Hämtad 2024-12-11].

¹⁸⁷ Ibid.

¹⁸⁸ Hedvig, *Om du inte är nöjd*, hedvig.com, <https://www.hedvig.com/se/hjalp/klagomal> [Hämtad 2024-12-11].

¹⁸⁹ Se avsnitt 5.2.

¹⁹⁰ Se avsnitt 5.1.

förutsätter en snar implementering av EU:s medlemsländer. Innan det finns en tydlig reglering för vad som gäller med AI och dess eventuella skadeståndsansvar torde det vara viktigt att det finns tydliga avtal mellan både försäkringsbolaget och försäkringstagaren, men framför allt mellan försäkringsbolaget och en eventuell utvecklare av AI-systemet.

Försäkringsbolagen behöver även en väl fungerande klagomålshantering, särskilt om antalet felhanterade ärenden ökar och kräver manuell granskning. Samtidigt vill bolagen sannolikt undvika att göra processen alltför lättillgänglig, för att begränsa inflödet av ärenden som inte kräver åtgärd. Det torde dock vara viktigt för bolagen att klagomål kan lämnas in på ett tillräckligt enkelt sätt för att upprätthålla hög kundnöjdhet och minska risken för att ärenden tas upp i domstol. Försäkringsbolagen lär behöva göra en avvägning mellan administration och försäkringstagarnas behov av en tillgänglig klagomålshantering.

6 Slutlig analys

6.1 Vilka rättsliga utmaningar kan komma att uppstå för försäkringsbolagen?

För att träna många AI-system krävs omfattande datamängder och den data som används under upplärningsprocessen används ofta för att påverka systemets framtida beslut.¹⁹¹ Det utgör sällan ett problem när det är anonymiserad eller icke-känslig data, men en betydande problematik uppstår vid behandling av personuppgifter.¹⁹² Försäkringsbolag som använder AI för att exempelvis förbättra skadereglering eller riskbedömning är ofta beroende av att hantera stora mängder personuppgifter, vilket kan medföra flera juridiska utmaningar, särskilt i relation till GDPR. Efter upplärningsprocessen kvarstår den insamlade datan i AI-systemet och används för framtida beslut, vilket kan riskera att strida mot art. 5 GDPR.¹⁹³ Det blir även svårt för försäkringsbolag att säkerställa rätten till radering enligt art. 17, särskilt när data integreras i exempelvis ett DL-system.¹⁹⁴ Problematiken förvärras av "black box"-problematiken, vilket gör att det är näst intill omöjligt att fastställa exakt hur data används och lagras över tid.¹⁹⁵ För att undvika problematiken och se till att GDPR efterlevs bör försäkringsbolagen undvika att använda DL-system i samband med behandling av personuppgifter. Försäkringsbolagen bör även i högsta möjliga mån använda anonymisering eller "differentiell integritet" vid upplärning och lagring för att säkerställa att AI-systemet inte lagrar personuppgifter längre än nödvändigt.¹⁹⁶

Enligt art. 50 i AI-förordningen åläggs leverantörer en skyldighet att tydligt informera användaren om att interaktionen sker med ett AI-system.¹⁹⁷ AI-förordningen innehåller dock inget krav på samtycke från användaren. Det innebär att leverantören måste säkerställa att användaren är medveten om att interaktionen sker med ett AI-system, men det finns ingen skyldighet att inhämta användarens godkännande för interaktionen. Holtz ser dock en risk i att det inte finns krav på samtycke i AI-förordningen och anser att det borde införas.¹⁹⁸ Holtz

¹⁹¹ Se avsnitt 2.1.2.

¹⁹² Se avsnitt 4.4.5.

¹⁹³ Ibid.

¹⁹⁴ Se avsnitt 4.4.1.

¹⁹⁵ Se avsnitt 4.4.2.

¹⁹⁶ Se avsnitt 4.4.5.

¹⁹⁷ Se avsnitt 4.4.3.

¹⁹⁸ Holtz, H.M., *Hajo Michael Holtz om hur nya lagstiftningar påverkar AI och dataskydd*, nj.se, <https://www.nj.se/nyheter/hajo-michael-holtz-om-hur-nya-lagstiftningar-paverkar-ai-och-dataskydd> [Hämtad 2025-02-03].

farhågor grundar sig sannolikt i andra samhällsfrågor än försäkringsbranschen, såsom risken för utvecklingen av ett övervakningssamhälle.¹⁹⁹ Vid en eventuell ändring av AI-förordningen skulle dock krav på samtycke kunna införas, vilket i sin tur skulle kunna få konsekvenser för försäkringsbranschen. Exempelvis kan det inom skadereglering vara rimligt att kräva att försäkringstagaren lämnar samtycke innan ärendet handläggs med AI. Ett sådant krav skulle dock kunna skapa problem för försäkringsbolagen genom att färre försäkringstagare skulle lämna sitt samtycke till AI-baserad skadereglering jämfört med om endast transparenskravet tillämpades.²⁰⁰

6.2 Påverkar AI-förordningen regleringen av GDPR?

6.2.1 Regulatoriska sandlådor

Enligt art. 2.7 i AI-förordningen ska förordningen inte påverka tillämpningen av GDPR, vilket innebär att GDPR:s regler fortsatt är tillämpliga, dock görs det två undantag i art. 10.5 samt art. 59 AI-förordningen. Art. 59 tillåter behandling av personuppgifter inom ramen för en regulatorisk sandlåda, förutsatt att vissa krav är uppfyllda.²⁰¹ Att använda en regulatorisk sandlåda kan vara avgörande för att testa nya AI-system och för att identifiera potentiella rättsliga konsekvenser av systemet. Att personuppgifter får användas i en regulatorisk sandlåda torde förenkla processen för försäkringsbolagen. En central fråga är dock om försäkringsbolagens behandling av personuppgifter kan anses utgöra ett sådant berättigat undantag från GDPR enligt art. 59 i AI-förordningen. Ett av kraven i art. 59 är att AI-systemet ska vara av allmänt intresse.²⁰² Det går troligtvis att motivera att vissa AI-system inom försäkringsbranschen kan utgöra allmänt intresse, exempelvis eventuellt AI-system som används i skadereglering för att motverka försäkringsbedrägerier. Däremot är det svårt att identifiera många användningsområden inom försäkringsbranschen som har ett lika stort allmänt intresse som de exempel som nämns i art. 59 AI-förordningen.²⁰³ Sannolikt kommer det att ske en nationell bedömning av vilka AI-system som är berättigade att behandla personuppgifter i regulatoriska sandlådor. Den bedömningen kommer sannolikt att bero på resurstilldelningen för både utveckling av regulatoriska sandlådor och tillsyn av systemen.

¹⁹⁹ Holtz, H.M., *Hajo Michael Holtz om hur nya lagstiftningar påverkar AI och dataskydd*, nj.se, <https://www.nj.se/nyheter/hajo-michael-holtz-om-hur-nya-lagstiftningar-paverkar-ai-och-dataskydd> [Hämtad 2025-02-03].

²⁰⁰ Se avsnitt 4.3.

²⁰¹ Se avsnitt 3.7.

²⁰² Ibid.

²⁰³ Ibid.

Undantaget i art. 59 AI-förordningen är sannolikt inte ett fullständigt undantag från GDPR, utan snarare en möjlighet att tillämpa dess regler mer flexibelt i syfte att stödja AI-innovationen.²⁰⁴ I praktiken torde det dock uppfattas som ett avsteg från GDPR:s strikta krav, vilket kan ge upphov till en viss rättslig osäkerhet.

En annan fråga är huruvida försäkringsbolag kommer att ha rätt att utnyttja regulatoriska sandlådor. Å ena sidan framstår de krav som ställs i AI-förordningen som relativt högt ställda. Å andra sidan anger Esamverkas initiala bedömning att tröskeln för deltagande sannolikt kommer att vara låg.²⁰⁵ På grund av att det ännu inte fastställts hur den praktiska tillämpningen av regulatoriska sandlådor kommer att utformas försvårar det att med säkerhet avgöra om försäkringsbolag kommer att ha möjlighet att delta. Det är dock uppenbart att möjligheten att använda regulatoriska sandlådor skulle kunna underlätta implementeringen av nya AI-system och sannolikt bidra till att användningen av AI-teknik blir alltmer utbredd inom försäkringsbranschen.

6.2.2 Konsekvensbedömningar

AI-förordningen och GDPR innehåller båda krav på konsekvensbedömningar, där FRIA regleras i AI-förordningen och DPIA i GDPR.²⁰⁶ Det finns dock en risk att konsekvensbedömningarna överlappar varandra. Exempelvis för ett AI-system som används för riskbedömning och prissättning för sjuk- och livförsäkringar torde det behöva upprättas både en FRIA och en DPIA. För att undvika onödig administration bör det komma vägledning för huruvida bedömningarna kan genomföras samordnat. Larsén och Undén anser att det vore "best practice" att genomföra en mer omfattande och integrerad konsekvensbedömning snarare än två separata konsekvensbedömningar.²⁰⁷ Även IMY har uttalat att det bör vara möjligt att genomföra en gemensam konsekvensbedömning, förutsatt att samtliga krav enligt både DPIA och FRIA uppfylls.²⁰⁸ Det tyder på att det skulle vara praktiskt genomförbart att genomföra en konsekvensbedömning istället för två separata. Det finns dock ingen vägledning om det är godkänt att kombinera DPIA och FRIA. För att undvika rättsliga oklarheter vore det lämpligt att tillsynsmyndigheter i samverkan med försäkringsbolag utarbetar en standardiserad metod för en integrerad konsekvensbedömning

²⁰⁴ Se avsnitt 3.7.

²⁰⁵ Ibid.

²⁰⁶ Se avsnitt 3.4.2.

²⁰⁷ Ibid.

²⁰⁸ Se avsnitt 3.4.2.

som uppfyller kraven i både AI-förordningen och GDPR. EU-lagstiftaren bör även överväga möjligheten att harmonisera vissa delar av FRIA och DPIA genom att införa en enhetlig konsekvensbedömning för AI-system som hanterar personuppgifter. Alternativt kan vägledning ges om huruvida och i vilka situationer en FRIA och en DPIA kan kombineras.

6.3 Olika typer av AI

Vid implementeringen av ett AI-system i ett försäkringsbolags verksamhet bör en noggrann bedömning göras av vilket system som är lämpligast att använda. Definitionerna av olika typer av AI-system är ofta vaga och svåra att särskilja, vilket innebär att valet av AI-system bör baseras på dess förmåga och vilken risk systemet medför.²⁰⁹ Exempelvis torde det medföra olika risker att använda ett ML-system jämfört med att använda ett DL-system.

Om AI-systemet som försäkringsbolaget avser att implementera inte klassificeras som ett högrisksystem enligt AI-förordningen,²¹⁰ torde valet mellan ett DL-system eller ett ML-system inte medföra någon betydande regulatorisk skillnad enligt AI-förordningen. Däremot kan implementeringen av ett DL-system innebära större dataskyddsrisker än ett ML-system, särskilt om AI-systemet behandlar personuppgifter i enlighet med GDPR. Vid användning av ett DL-system måste försäkringsbolaget säkerställa att samtliga krav i GDPR fortsatt kan efterlevas. En av de största utmaningarna med DL-system är den även kallade “black box”-problematiken, vilket innebär att AI-systemets beslutsprocesser är svåra att tolka och granska.²¹¹ Det kan bland annat medföra svårigheter att uppfylla försäkringstagarnas rätt till radering enligt GDPR, exempelvis om en försäkringstagare väljer att avsluta sina försäkringar.²¹² Utöver det kan det uppstå utmaningar i att uppfylla transparenskraven enligt både GDPR och AI-förordningen, eftersom regelverken förutsätter att AI-systemets beslutsfattande kan förklaras på ett begripligt sätt för de registrerade.²¹³ Försäkringsbolag bör därför säkerställa att de besitter de tekniska förutsättningar som krävs för att efterleva bestämmelserna i GDPR och AI-förordningen, särskilt vid implementering av ett DL-system.

²⁰⁹ Se avsnitt 2.1.2.

²¹⁰ Se avsnitt 3.3.

²¹¹ Se avsnitt 4.4.2.

²¹² Se avsnitt 4.4.1.

²¹³ Se avsnitt 4.4.2; 4.4.3.

7 Slutsats

Användning av AI inom försäkringsbranschen innebär både möjligheter och utmaningar. AI har potential att effektivisera processer, förbättra riskbedömningar och öka kundnöjdheten,²¹⁴ men samtidigt kräver en implementering av AI en noggrann anpassning till regelverk. Den svenska försäkringsbranschen ligger i dagsläget efter både andra branscher och internationella försäkringsbolag när det gäller AI-användning.²¹⁵ För att svenska försäkringsbolag ska förbli konkurrenskraftiga är det därför väsentligt att bolagen ökar implementeringen av AI samtidigt som bolagen säkerställer full regelefterlevnad.

AI-förordningen är ett viktigt steg mot en ökad och rättssäker AI-användning inom EU. För försäkringsbolagen innebär det främst krav på transparens och riskbedömning, särskilt när det gäller AI-system som potentiellt kan klassas som högrisk, som underwriting för sjuk- och livförsäkringar.²¹⁶ Majoriteten av användningsområdena för AI inom försäkringsbranschen, exempelvis inom kundservice och skadehantering, faller dock utanför högriskklassificeringen och påverkas därmed i mindre utsträckning av AI-förordningen.²¹⁷ Trots det måste försäkringsbolagen anpassa sina interna processer för att säkerställa efterlevnad av både AI-förordningen och GDPR. En central utmaning för försäkringsbolagen är att hantera GDPR:s krav på transparens samt rätten till radering, framförallt om försäkringsbolagen använder ett DL-system.²¹⁸

Även om AI-förordningen i dagsläget har en begränsad påverkan på försäkringsbranschen kan det komma att förändras i takt med att tekniken utvecklas och regelverken eventuellt skärps. Det är därför sannolikt att ytterligare vägledning kommer att krävas, antingen genom nationell lagstiftning, eller vägledning från EU. Sannolikt kommer det även behövas tydliggörande för vad som gäller specifikt för försäkringsbranschen, exempelvis genom riktlinjer från Eiopa eller en motsvarande svensk myndighet. Eiopa har påbörjat en process för att ge vägledning till försäkringsbranschen och i februari 2025 gav Eiopa ut ett första utkast på vägledning, vilket innehöll riktlinjer för bland annat transparens i relation till "black

²¹⁴ Se avsnitt 2.2.

²¹⁵ Se avsnitt 1.1.

²¹⁶ Se avsnitt 3.4.

²¹⁷ Ibid.

²¹⁸ Se avsnitt 4.4.1; 4.4.3.

box”-problematiken och mänsklig tillsyn.²¹⁹ Eiopa samlar fram till maj 2025 in åsikter från den europeiska försäkringsbranschen för att sedan ta beslut om hur vägledningen för försäkringsbranschen ska formuleras.²²⁰ Eiopas rekommendation lär sannolikt tydliggöra AI-förordningen ur försäkringsbranschens perspektiv.

²¹⁹ Eiopa, *EIOPA is seeking feedback on its Opinion on Artificial Intelligence governance and risk management*, eiopa.europa.eu, https://www.eiopa.europa.eu/eiopa-seeking-feedback-its-opinion-artificial-intelligence-governance-and-risk-management-2025-02-12_en [Hämtad 2025-03-10].

²²⁰ Eiopa, *Consultation paper and impact assessment on EIOPA's Opinion on AI governance and risk management*, eiopa.europa.eu, https://www.eiopa.europa.eu/consultations/consultation-paper-and-impact-assessment-eiopas-opinion-ai-governance-and-risk-management_en [Hämtad 2025-03-10].

8 Egen reflektion

Möjligtvis är en av anledningarna till att AI-utvecklingen inom försäkringsbranschen hamnat efter övriga branscher att det före AI-förordningens ikraftträdande inte funnits en tydlig reglering av AI. Försäkringsbranschen är en bransch som är strikt reglerad, men för AI har regleringen varit begränsad, vilket kan ha lett till osäkerhet bland försäkringsbolagen. Den svenska försäkringsbranschen kommer dock behöva öka sin användning av AI för att följa med den tekniska utvecklingen och kunna konkurrera med InsurTech-bolag och internationella aktörer.²²¹ Förhoppningsvis är AI-förordningen ett första steg mot att ge försäkringsbolagen en bättre vägledning som i sin tur kan leda till ökad AI-användning.

Försäkringsbolagen kommer dock behöva göra en satsning när det gäller både rättslig och teknisk kompetens för att möjliggöra en ökad AI-användning. AI är ett nytt område för många och kompetens kan vara svårt att få tag på. Enligt en undersökning från GlobalData är bristen på expertis det största hindret för en ökad AI-användning inom försäkringsbranschen.²²² Utöver bristen på expertis anser de tillfrågade försäkringsbolagen i undersökningen att deras kunders skepsis mot AI är ett stort hinder för implementering av AI.²²³ Samtidigt visar en undersökning av Salesforce att det finns en efterfrågan från många försäkringskunder att det ska erbjudas fler AI-tjänster.²²⁴ Min egen erfarenhet efter att ha arbetat som försäkringsrådgivare är att försäkringsbolagens kundkrets är väldigt delad. En del önskar fler smidiga AI-lösningar, medan en del vill behålla den traditionella servicen med mänsklig kontakt. Här ser jag en stor utmaning för försäkringsbolagen att tillfredsställa båda delar av kundkretsen. Sannolikt behöver de traditionella försäkringsbolagen till en början hitta en mellanväg där det finns möjlighet att anpassa kundbemötandet efter kundens preferenser.

²²¹ Se avsnitt 1.1; 2.3.

²²² GlobalData, *Lack of expertise primary barrier to AI adoption in insurance, finds GlobalData*, globaldata.com, <https://www.globaldata.com/media/insurance/lack-of-expertise-primary-barrier-to-ai-adoption-in-insurance-finds-globaldata/> [Hämtad 2025-03-07].

²²³ Ibid.

²²⁴ Sak & Liv, *“Kunder vill ha fler AI-tjänster - men finanssektorn håller igen”*, sakochliv.se, <https://sakochliv.se/2025/02/28/kunder-efterfragar-fler-ai-tjanster-men-finanssektorn-haller-igen/> [Hämtad 2025-03-07].

Källförteckning

Offentligt tryck

Lagar

Diskrimineringslag (2008:567)

Försäkringsavtalslag (2005:104)

Försäkringsrörelselag (2010:2043)

Skadeståndslag (1972:207)

Förordningar

Förordning (2024/1689) om harmoniserade regler för artificiell intelligens

Förordning (2019/1020) om marknads kontroll och överensstämmelse för produkter

Förordning (2016/679) om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter

Övrigt

Direktiv 2024:83 Trygg och tillförlitlig användning av AI

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om anpassning av reglerna om utomobligatoriskt skadeståndsansvar vad gäller artificiell intelligens (COM/2022/496 final)

Prop 2023/24:1 Budgetpropositionen för 2024

Prop 2007/08:95 Ett starkare skydd mot diskriminering

Rättsfall

NJA 2020 s. 115

Svea hovrätt T 1912-13

Litteratur

AI-kommissionen, *AI-kommissionens färdplan för Sverige*, regeringen.se, 2024, <https://regeringen.se/contentassets/11431c781ff746b3b7a49312fa4de624/ai-kommissionens-fardplan-for-sverige.pdf> [Hämtad 2024-12-19].

Diskrimineringsombudsmannen, *AI och risker för diskriminering i arbetslivet*, do.se, 2023, <https://www.do.se/download/18.8515bdf18a24d92e133431/1700033030798/rapport-AI-och-risker-for-diskriminering-i-arbetslivet.pdf> [Hämtad 2025-01-07].

Eiopa, *Regulatory framework applicable to AI systems in the insurance sector*, eiopa.europa.eu, 2024, <https://www.eiopa.europa.eu/document/download/b53a3b92-08cc-4079-a4f7-606cf309a34a/en?filename=Factsheet-on-the-regulatory-framework-applicable-to-AI-systems-in-the-insurance-sector-july-2024.pdf> [Hämtad 2024-12-02].

Finansinspektionen, *AI-användning i den svenska finanssektorn*, fi.se, 2024, <https://www.fi.se/contentassets/084ebc13d6364a28a87a37c9a557ec9c/rapport-ai-svenska-finanssektorn.pdf> [Hämtad 2024-12-18].

Finansinspektionen, *FI:s syn på regulatoriska sandlådor*, fi.se, 2024, <https://www.fi.se/siteassets/fis-syn-pa-regulatoriska-sandlador.pdf> [Hämtad 2024-12-12].

Ghatak Abhijit, *Deep learning with R*, 1:a upplagan, Singapore, Springer, 2019.

Hellner Jan, Radetzki Marcus, *Skadeståndsrätt*, 12:e upplagan, Stockholm, Nordstedts juridik, 2023.

Holtz Hajo Michael, *Svensk och europeisk IT-rätt*, 1:a upplagan, Stockholm, Nordstedts juridik, 2024.

Juhlin Mariell, *Strukturomvandlingen i försäkringsbranschen med fokus på AI och automation - Status och framåtblick*, forena.se, 2024, <https://www.forena.se/media/frzpsy1k/strukturomvandlingen-i-forsakringsbranschen-med-fokus-pa-ai-och-automation.pdf> [Hämtad 2024-12-04].

Kempas Tobias, *Åtta tips för efterlevnad av EU:s AI-förordning*, Ny Juridik 4:24, Norstedts juridik, 2024.

Kesa Aleksandr & Kerikmäe Tanel, *Artificial Intelligence and the GDPR: Inevitable Nemeses?*, 1:a upplagan, Sciendo, 2020.

Kleineman Jan, *Rättsdogmatisk metod*, publicerad i Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk metodlära*, 2:a upplagan, Lund, Studentlitteratur, 2018.

Kubat Miroslav, *An introduction to Machine Learning*, 3:e upplagan, Springer, 2021.

Lundqvist Ulf, *Artificiell Intelligens - rättsordning och rättstillämpning*, SvJT, 2020, s. 382.

Nordbeck Peter, Ålander Erik, Larsén Linus, Suh David, *AI: Regulatoriska utmaningar i ljuset av AI-förordningen och GDPR*, Ny Juridik 4:24, Norstedts juridik, 2024.

Polson Nick & Scott James, *AIQ: hur artificiell intelligens fungerar*, 2:a upplagan, Göteborg, Bokförlaget Daidalos, 2023.

Reichel Jane, *EU-rättslig metod*, publicerad i Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), Juridisk metodlära, 2:a upplagan, Lund, Studentlitteratur, 2018.

Sandgren, Claes, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare*, 5:e upplagan, Stockholm, Norstedts juridik, 2021.

Söderberg Johan, Erlandsson Eva, Kinell Gerda, Chenon Karin, Blomgren Friman Lena, Karlsson Pär, *Omvärldstrender 2025*, svenskforsakring.se, senast uppdaterad 2024-12-03, <https://www.svenskforsakring.se/globalassets/omvarld/2025/2025-omvarldstrender.pdf> [Hämtad 2024-11-29].

Internetkällor

Bergh Susanne, Länsförsäkringar, *chattbotar allt viktigare redskap för sakbolag*, riskochforsakring.di.se, senast uppdaterad 2023-05-13, <https://riskochforsakring.di.se/chattbotar-allt-viktigare-redskap-for-sakbolag/> [Hämtad 2024-11-26].

Boston Consulting Group, *GenAI Doesn't Just Increase Productivity. It Expands Capabilities*, bcg.com, senast uppdaterad 2024-09-05, <https://www.bcg.com/publications/2024/gen-ai-increases-productivity-and-expands-capabilities> [Hämtad 2024-12-15].

Bruneheim Michaela, VD Evident Life, *Evident Life ntt bolag inom livförsäkring*, nft.nu, <https://nft.nu/sv/evident-life-nytt-bolag-inom-livforsakring> [Hämtad 2024-12-06].

CAB Group, *AI gör bilskadehanteringen smart och hållbar*, cabgroup.se, <https://cabgroup.se/se/fordon/pa-gang/nyhetsarkiv/2022-12-16-ai-gor-bilskadehanteringen-smart-och-hallbar.html> [Hämtad 2024-11-29].

CAB Group, *Om CAB Group*, cabgroup.se, <https://cabgroup.se/se/cab-group/om-oss.html> [Hämtad 2024-11-29].

Carter Emma & Knol Charlotte, *Chatbots — an organisation's friend or foe?*, tandfonline.com, <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/22243534.2019.1689700?needAccess=true> [Hämtad 2024-12-02].

Cognizant, *Ostrukturerad data*, cognizant.com, <https://www.cognizant.com/se/sv/glossary/unstructured-data> [Hämtad 2024-12-03].

Delphi, *AI och ansvar - Vad är egentligen problemet?*, delphi.se, senast uppdaterad 2020-02-12, <https://www.delphi.se/sv/tech-blog/ai-och-ansvar-vad-ar-egentligen-problemet/> [Hämtad 2024-12-11].

Europeiska kommissionen, *AI-förordningen träder i kraft*, commission.europa.eu, senast uppdaterad 2024-08-01, https://commission.europa.eu/news/ai-act-enters-force-2024-08-01_sv [Hämtad 2025-03-02].

Eiopa, *Consultation paper and impact assessment on EIOPA's Opinion on AI governance and risk management*, eiopa.europa.eu, https://www.eiopa.europa.eu/consultations/consultation-paper-and-impact-assessment-eiopas-opinion-ai-governance-and-risk-management_en [Hämtad 2025-03-10].

Eiopa, *EIOPA is seeking feedback on its Opinion on Artificial Intelligence governance and risk management*, eiopa.europa.eu, senast uppdaterad 2025-02-12, https://www.eiopa.europa.eu/eiopa-seeking-feedback-its-opinion-artificial-intelligence-governance-and-risk-management-2025-02-12_en [Hämtad 2025-03-02].

Engvall Lars, Folksam, *Sam hjälper dig med skadereglering på Folksam*, nft.nu, <https://nft.nu/sv/sam-hjalper-till-med-skadereglering-pa-folksam> [Hämtad 2024-11-26].

Esamverka, *AI-regulatorisk sandlåda - en första iteration*, esamverka.se, senast uppdaterad 2024-06-13, <https://www.esamverka.se/download/18.494db7261900c5885b450f1718270014128/ES2024-14%20Delrapport%20AI-regulatorisk%20sandl%C3%A5da%20-%20en%20f%C3%B6rsta%20iteration.pdf> [Hämtad 2024-12-12].

Esamverka, *Svensk pilot för AI-regulatorisk sandlåda*, esamverka.se, senast uppdaterad 2024-06-13, <https://www.esamverka.se/aktuellt/nyheter/nyheter/2024-06-13-svensk-pilot-for-ai-regulatorisk-sandlada.html> [Hämtad 2024-12-12].

EUR-Lex, *Allmänna dataskyddsförordningen*, eur-lex.europa.eu, <https://eur-lex.europa.eu/SV/legal-content/summary/general-data-protection-regulation-gdpr.html> [Hämtad 2024-12-02].

Europeiska rådet, *Förordningen om artificiell intelligens*, consilium.europa.eu, senast uppdaterad 2025-02-05, <https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/artificial-intelligence/> [Hämtad 2024-12-09].

Europeiska unionen, *Europeiska AI-byrån*, digital-strategy.ec.europa.eu <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sv/policies/ai-office> [Hämtad 2025-01-17].

Evident Life, *Personuppgiftspolicy*, evidentlife.se, <https://www.evidentlife.se/policy/> [Hämtad 2025-01-08].

Evoli, *Vår historia*, evoli.se, <https://evoli.se/om-evoli/historia> [Hämtad 2024-12-06].

Fabrégue Brian F.G., *The EU artificial Intelligence Act: implications for the insurance industry*, iusblog.com, senast uppdaterad 2023-12-20, <https://iusblog.com/2023/12/the-eu-artificial-intelligence-act-implications-for-the-insurance-industry/> [Hämtad 2024-12-10].

Forsman Jonas, *Jonas: Fem orsaker till att du måste skilja på data och data*, cgi.com, senast uppdaterad 2024-11-25, <https://www.cgi.com/se/sv/blogg/artificial-intelligence/jonas-fem-orsaker-till-att-du-maste-skilja-pa-data-och-data> [Hämtad 2025-01-07].

GlobalData, *Lack of expertise primary barrier to AI adoption in insurance, finds GlobalData*, globaldata.com, senast uppdaterad 2025-02-19, <https://www.globaldata.com/media/insurance/lack-of-expertise-primary-barrier-to-ai-adoption-in-insurance-finds-globaldata/> [Hämtad 2025-03-07].

Hedvig, *Om du inte är nöjd*, hedvig.com, <https://www.hedvig.com/se/hjalp/klagomal> [Hämtad 2024-12-11].

Holtz Hajo Michael, *Hajo Michael Holtz om hur nya lagstiftningar påverkar AI och dataskydd*, nj.se, senast uppdaterad 2024-09-13, <https://www.nj.se/nyheter/hajo-michael-holtz-om-hur-nya-lagstiftningar-paverkar-ai-och-dataskydd> [Hämtad 2024-12-09].

IF, *kundservice*, if.se, <https://www.if.se/privat/kundservice> [Hämtad 2024-12-02].

Integritetsskyddsmyndigheten, *AI och rättslig grund*, imy.se, senast uppdaterad 2024-12-11, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/gdpr-och-ai/ai-och-rattslig-grund/> [Hämtad 2024-12-03].

Integritetsskyddsmyndigheten, *AI och tillämpning av GDPR*, imy.se, senast uppdaterad 2025-02-03, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/teknisk-beskrivning-av-ai/> [Hämtad 2024-12-03].

Integritetsskyddsmyndigheten, *Frågor och svar om AI-förordningen*, imy.se, senast uppdaterad 2024-10-11, <https://www.imy.se/blogg/fragor-och-svar-om-ai-forordningen/> [Hämtad 2024-12-05].

Integritetsskyddsmyndigheten, *IMY deltar i pilotprojekt för AI-regulatorisk sandlåda*, imy.se, senast uppdaterad 2024-05-17, <https://www.imy.se/nyheter/imy-deltar-i-pilotprojekt-for-ai-regulatorisk-sandlada/> [Hämtad 2024-12-12].

Integritetsskyddsmyndigheten, *Svarta lådan och rätten till information*, imy.se, senast uppdaterad 2024-12-11, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/gdpr-och-ai/svarta-ladan-och-ratten-till-information/> [Hämtad 2024-12-04].

Integritetsskyddsmyndigheten, *Teknisk beskrivning av AI*, imy.se, senast uppdaterad 2025-02-03, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/teknisk-beskrivning-av-ai/> [Hämtad 2024-12-04].

Integritetsskyddsmyndigheten, *Vad är djupinlärning*, imy.se, senast uppdaterad 2024-06-13, <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/innovationsportalen/vagledning-om-gdpr-och-ai/teknisk-beskrivning-av-ai/vad-ar-djupinlarning/> [Hämtad 2024-12-03].

Karlsson Pär, *AI och försäkring: Möjligheter och utmaningar*, svenskforsakring.se, senast uppdaterad 2024-12-12,

<https://www.svenskforsakring.se/aktuellt/nyheter/2024/ai-och-forsakring-mojligheter-och-utmaningar/> [Hämtad 2024-11-26].

Kähäri Patrik, Senior & Technical Product Manager Sejfa, “*Smart skada*” är här! Sejfa lanserar skadehantering med AI, sakochliv.se, senast uppdaterad 2024-12-19, <https://sakochliv.se/2024/12/19/smart-skada-ar-har-sejfa-lanserar-skadehantering-med-ai/> [Hämtad 2025-01-30].

Larsén Linus & Undén Rebecka, *AI Act och GDPR: Dubbla riskbedömningar?*, Delphi.se, senast uppdaterad 2024-03-22, <https://www.delphi.se/sv/tech-blog/ai-act-och-gdpr-dubbla-riskbedomningar/> [Hämtad 2024-12-05].

Lenovo, *Vad är en AI-motor*, lenovo.com, <https://www.lenovo.com/se/sv/glossary/ai-engine/?orgRef=https%253A%252F%252Fwww.google.com%252F&srltid=AfmBOoqh8L8B805bD29cmiYrtaau81FYKz1jzWqQi3UecOPTaTOLe-aL> [Hämtad 2024-12-02].

Länsförsäkringar Östgöta, *Behandling av personuppgifter*, lansforsakringar.se, <https://www.lansforsakringar.se/ostgota/privat/om-oss/kontakta-oss/sidfot/personuppgifter/> [Hämtad 2025-01-08].

Länsförsäkringar Östgöta, *Om vi inte är överens*, lansforsakringar.se, <https://www.lansforsakringar.se/ostgota/privat/om-oss/kontakta-oss/om-vi-inte-ar-overens/> [Hämtad 2024-12-11].

Nationalencyklopedin, *Algoritm*, ne.se, <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/algoritm> [Hämtad 2024-12-03].

Nationalencyklopedin, *Artificiell intelligens*, ne.se, <https://www-ne-se.e.bibl.liu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/artificiell-intelligens> [Hämtad 2024-12-03].

Magnusson Cecilia, Trygg-Hansa, *chattbotar allt viktigare redskap för sakbolag*, riskochforsakring.di.se, senast uppdaterad 2023-05-13, <https://riskochforsakring.di.se/chattbotar-allt-viktigare-redskap-for-sakbolag/> [Hämtad 2024-11-26].

Myndigheten för digital förvaltning, *AI-förordningen*, digg.se, senast uppdatera 2025-02-12, <https://www.digg.se/kunskap-och-stod/eu-rattsakter/ai-forordningen> [Hämtad 2024-12-06].

PWC, *InsurTech & innovation*, pwc.se, <https://www.pwc.se/insurtech> [Hämtad 2024-11-29].

Risk och Försäkring, *Hedvig vill ha friktionsfri användarupplevelse*, riskochforsakring.se, <https://riskochforsakring.di.se/hedvig-vill-ha-friktionsfri-anvandarupplevelse/> [Hämtad 2024-11-29].

Rouse Margaret, *Maskininlärning (ML)*, techopedia.com, senast uppdaterad 2024-09-04, <https://www.techopedia.com/se/ordlista/maskininlarning-ml> [Hämtad 2024-11-18].

Sak & Liv, “Kunder vill ha fler AI-tjänster - men finanssektorn håller igen”, sakochliv.se, senast uppdaterad 2025-02-28, <https://sakochliv.se/2025/02/28/kunder-efterfragar-fler-ai-tjanster-men-finanssektorn-haller-igen/> [Hämtad 2025-03-07].

SAP, *Vad är artificiell intelligens?*, sap.com, <https://www.sap.com/sweden/products/artificial-intelligence/what-is-artificial-intelligence.html> [Hämtad 2024-12-03].

SAP, *Vad är robotic process automation (RPA)?*, sap.com, <https://www.sap.com/sweden/products/technology-platform/process-automation/what-is-rpa.html> [Hämtad 2024-12-03].

Sejfa, *Se ditt pris*, sejfa.nu, <https://sejfa.nu/onboarding> [Hämtad 2025-01-30].

Strömqvist Jesper, VD Supersejfa, *Så ska Sejfsa göra Länsförsäkringar hippt*, realtid.se, senast uppdaterad 2023-12-22, <https://www.realtid.se/bank-fintech/sa-ska-sejfa-gora-lansforsakringar-hippt-igen/> [Hämtad 2025-01-30].

Sundqvist Lina, IF, *chattbotar allt viktigare redskap för sakbolag*, riskochforsakring.di.se, senast uppdaterad 2023-05-13, <https://riskochforsakring.di.se/chattbotar-allt-viktigare-redskap-for-sakbolag/> [Hämtad 2024-11-26].

Svensk Försäkring, *Försäkrings- och tjänstepensionsföretagens placeringstillgångar*, svenskforsakring.se, senast uppdaterad 2024-12-05, <https://www.svenskforsakring.se/statistik/marknadsstatistik/placeringstillgangar/> [Hämtad 2024-11-15].

Svenskt Näringsliv, *AI-förordningen - en introduktion och guide*, svensktnaringsliv.se, senast uppdaterad 2024-08-26, https://www.svensktnaringsliv.se/skolforum/a2g93n_240823_ai_webbpdf_1218925.html/240823_Ai_Webb.pdf [Hämtad 2024-12-09].

Thuring Fredrik, Trygg-Hansa, *Employing AI to Detect Insurance Fraud*, hyperight.com, senast uppdaterad 2023-02-08, <https://hyperight.com/employing-ai-to-detect-insurance-fraud-interview-with-fredrik-thuring-trygg-hansa-forsakring/> [Hämtad 2024-11-18].

Intervjuer

Lundquist Alva, systemvetare, Forefront.

Försäkringsjurist, bolag X.

Ansvarig underwriting, bolag X.

Studentuppsatser

Sedvall Fredrik, *En artificiellt intelligent inre marknad*, Lunds universitet, 2023.

Slättegård Vilma, *AI-förordningen - en berättigad begränsning av näringsfriheten eller en obefogad rädsla för den tekniska utvecklingen*, Uppsala universitet, 2023.

Viberud Fredrik, *Identifikation i företagsförsäkring*, Lunds universitet, 2018.

Wiström Stina, *Raderad men inte bortglömd: artificiell intelligens och utmaningen att säkerställa rätten till radering*, Uppsala universitet, 2023.